

**משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית
אגף א' לפיתוח פדגוגי
תכניות לימודים ייחודיות**

שם ביה"ס/המוסד: רעות לאומנויות חיפה

שם התכנית הייחודית: מוסיקה

תחום הדעת: אומנויות

מספר יחידות הלימוד: 5

סמל מוסד: 370049

מעודכן לשנה"ל תש"ף

תוכן העניינים

מס' עמוד

מבוא

3	א. רקע כללי על בית הספר.....
3	ב. תיאור המגמה למוסיקה
4	ג. מבנה תכנית הלימודים -רציונל
5	ד. מטרות התכנית.....
6	ה. ייחודיות התכנית
8	ו. מקצועות הלימוד.....
12	ז. כותבי התוכנית ושותפיה
14	ח. התלמיד וצרכיו
15	ט. המורה ותפקידו
15	י. החברה וצרכיה
16	יא. חלוקת שעות הלימוד והיחידות לבגרות.....

פיתוח שמיעה וסולפז'

16
19	מפרט התכנים.....

תיאוריה אלמנטארית והרמוניה

29
30.	מפרט התכנים.....

ספרות המוסיקה ותולדותיה

35
36	מפרט התכנים.....
36	ימי הביניים המוקדמים עד בארוק.....
38	התקופה הקלאסית.....
43	התקופה הרומנטית.....
46	מבוא למוסיקת המאה ה-20.....

נספחים

נספח 1- סיכום דרכי הערכה

51	א. סיכום דרכי הערכה בפיתוח שמיעה וסולפז'.....
----	---

53	ב. סיכום דרכי הערכה בתאוריה והרמוניה דיאטונית.....
54	ג. סיכום דרכי הערכה בספרות המוסיקה ותולדותיה.....
56	נספח 2- בבליוגרפיה
58	נספח 3 –דוגמא לעבודת בית (תולדות המוזיקה).....
60	נספח 4 –דוגמא לעבודת בית (הרמוניה).....

מ ב א

א. רקע כללי על בית הספר

התיכון השש שנתי "רעות" הינו תיכון לאומנויות בו הלימודים מתקיימים בשני קמפוסים נפרדים – של חטיבת הביניים עם 4 מגמות האמנות ושל התיכון עצמו עם 7 מגמות האמנות והעיצוב: מחול, תאטרון, אמנות פלסטית, עיצוב אופנה, עיצוב חזותי, צילום ומוסיקה.

תלמידי התיכון לומדים בשני ימי מגמה (בימים ב' ו-ה') את מקצועות האמנות וביתר ימות השבוע הם לומדים בכיתות בהן משולבים ילדים מכל המגמות. המסלול הלימודים העיוני כולל מקצועות שונים ומגוונים ובהם: פיסיקה, ביולוגיה, ספרות, היסטוריה, מתמטיקה ברמות של 3, 4 ו- 5 יח"ל, אנגלית, תנ"ך, לשון וחנ"ג. אחוז ההצלחה בבחינות הבגרות עומד כיום על 98%. בית הספר מתנהל באווירה מיוחדת של יצירה, ולאורך השנה מתקיימות בו פעילויות רבות וביניהן: מופעי מחול, תצוגות אופנה, תערוכות, הצגות וקונצרטים של התלמידים.

ב. תיאור המגמה למוסיקה

המגמה נוסדה לפני 32 שנים. כיום לומדים בה 66 תלמידים בשלוש השכבות. מספר זה הינו ממוצע רב שנתי. קהל היעד - נערים ונערות מחיפה והקריות, עכו, כרמיאל, נהריה, שמשית, ישובים השייכים למועצה אזורית חוף הכרמל, יוקנעם, זכרון יעקוב, מגידו ועוד. למגמה מתקבלים תלמידים בשלוש קטגוריות: * תלמידי מגמה למוזיקה של חטיבת הביניים "רעות" - מהווים אחוז הכי גבוה מבין התלמידים המתקבלים למגמה, כיוון שישנו קשר הדוק בין שתי החטיבות. * מוזיקאים צעירים שלא עברו הכשרה בחטה"ב "רעות", אך למדו במסגרות אחרות (קונסרבטוריונים, מרכזי מוזיקה, מורים פרטיים) מספר שנים והם בעלי ניסיון הן בתחום הביצוע והן בתחום התיאורטי והשמיעתי. * מוזיקאים צעירים בעלי רקע דל בתחומים הנ"ל. במידה ובבחינה מתגלה אצלם פוטנציאל וניכר כי יש מוטיבציה, הם מופנים למורים מקצועיים אשר מלמדים אותם ומכינים לבחינה נוספת בה ניתן לראות את קצב התקדמותם. אם במפגש זה נצפה שתקופת לימוד זו הייתה אפקטיבית עבורם, ניתנת להם אפשרות להתקבל למגמה.

ג. מבנה תכנית הלימודים - רציונל

תכנית הלימודים הנוכחית מתבססת על ניסיון רב של המורים המלמדים במגמה ומותאמת לקהל היעד. התכנית מהווה תשתית בטוחה להוראת המקצועות, אך איננה סטאטית אלא משתנה מידי שנה כאשר ניתן לראות בה נטייה מתמדת להרחבה והעמקה בתכנים הנלמדים.

התכנית מתייחסת למקצועות רבים בתחומי המוזיקה השונים:

1. מקצועות הליבה בהם התלמידים נבחנים בבחינות הבגרות: תורת המוזיקה, פיתוח שמיעה וספרות המוזיקה

ותולדותיה. מטרת ההוראה היא לחשוף את התלמידים למוזיקה כאמנות: להפגיש אותם עם מרכיבי השפה המוזיקאלית, עם הצד הארכיטקטוני דרכו יפגשו עם מבנים מוזיקאליים שונים. חשיפה זו מאפשרת למוזיקאים שרק מתחילים את דרכם במוזיקה להתמצא בז'אנרים וסגנונות שונים. הבנת המקצועות הללו ושליטה טובה בהם מהוות מרכיב חשוב בחינוך מאזין משכיל היודע להפיק משמעות מן הנשמע. יתר על כן, לימוד המקצועות האלו תורם רבות לביצוע יצירות שינוגנו תוך כדי פענוח הגיוני המותאם לסגנון ולתקופה.

2. מקצועות היצירה: אלתור, קומפוזיציה.

במקצוע אלתור נחשפים התלמידים לטכניקות שונות של אימפרוביזציה. נוסף לכך הם מפתחים את דמיונם ומקבלים אפשרות תוך כדי אלתור לפתח את יכולת הלחנה ובמקביל לבנות מיומנות ביצוע יותר חופשי ומשוחרר. בשיעורי קומפוזיציה תלמידים לומדים טכניקות כתיבה מגוונות, מתחילים לכתוב בעצמם, משמיעים את תוצרי עבודתם ומקשיבים ליצירות של חבריהם. שיא עבודתם הוא קונצרט/פרויקט המיועד לנגינת יצירות המלחינים הצעירים ע"י חבריהם למגמה. התלמידים המרגישים דחף ליצור מוזיקה ומעוניינים לשפר את יכולת כתיבתם מרחיבים את לימודי המקצוע וניגשים לבחינת הבגרות.

3. מקצועות הביצוע: נגינה בהרכבים קאמרליים, שירה במקלה, נגינה בתזמורת, שירה ונגינה בסדנת אופרה. המקצועות הללו מפתחים יכולת נגינה בקבוצה ויכולת הקשבה לאחר. הערך המוסף שלהם הינו לאפשר את חדות היצירה, לבנות תחושת השייכות לעשייה המשותפת ולפתח תחושת אחריות ומחויבות כלפי חברי הקבוצה. ההוראה בהרכבים ווקאליים ואינסטרומנטאליים תחילה מתבטאת בהדרכה והכוונה: תלמידים מקבלים יצירות עם הסברים עליהן, מודרכים על אופן האימון בבית על הטקסטים. בהמשך ישנה למידה מעמיקה של כל יצירה: עבודה על דיוק בביצוע תפקידים, על ניואנסים דקים, על ביצוע מסוגן, אחיד ומשכנע, נרכשת יכולת נגינה באנסמבל. לאחר שיעורים מודרכים תלמידים כבר מסוגלים להיפגש לחזרות עצמאיות ולהתקדם. למידה מתמדת, שאיפה לביצוע הטוב ביותר, עבודה בצוותא, לקיחת אחריות - כל אלה מאוד חשובים הן בחינוך המוזיקאלי והן בחינוך הכללי כאחד.

4. מקצועות העשרה: מבוא לניצוח תזמורת, ניצוח מקהלות: מקצועות העשרה הללו מאפשרים לתלמידים להכיר צד

נוסף של ביצוע יצירות. המקצוע מבוא לניצוח תזמורתי מהווה עבורם מפגש הכרות עם עולם המנצחים דרך צפייה בסרטים על מנצחים ידועים. נוסף לכך נוצרת הבנת המשמעות של תפקיד המנצח. שיעור זה מאפשר לתלמידים להיחשף לייחודיות כלי תזמורת וללמוד על תזמור. בשיעורי ניצוח מקהלות תלמידים כבר לומדים את טכניקת ניצוח, מתנסים בתחום בעצמם ונחשפים לרפרטואר המקהלות.

5. **מקצועות בתחומים נוספים: מוזיקה ישראלית/רב תחומית ומוזיקת ג'אז:** אלה המקצועות בהם מתאפשרת לתלמידים גישה לתחומי המוזיקה אחרים האהובים על בני גילם. הרכב מוזיקה ישראלית /רב תחומית פורש בפני המשתתפים בו סגנונות רבים, מאפשר להתנסות בהם וגורם לבני נוער להכיר את המורשת המוזיקאלית. בשיעורי ג'אז ניתנת לתלמידים הזדמנות ללמוד את חוקי הג'אז, את הרמונית הג'אז ולנגן בהרכבים. מטרת השיעורים הנ"ל היא לספק לנגנים הדרכה מקצועית ברמה גבוהה.

ד. מטרות התכנית

קוגניטיביות

- * התכנית מיועדת להקניית ידע רב בתחומים מוזיקאליים שונים ולהכוונת התלמידים להכרת התרבות המוזיקאלית לדורותיה.
- * התכנית מסייעת בהקניית כישורים אנליטיים המאפשרים האזנה פעילה למוזיקה ובזאת מטפחת קהל מאזינים עתידי.
- * התכנית מיועדת לפתח ולהרחיב תובנות ומיומנויות אשר יאפשרו לתלמידים למצות את יכולותיהם ואת אישיותם באופן מרבי.

ערכיות

התפיסה הפדגוגית של כל מורי המגמה היא לגדל את בני הנוער לערכים. אנו מחנכים את תלמידינו באווירה המושתתת בעיקרה על ערכים של כבוד, עשייה ערכית, לקיחת אחריות, דביקות במטרה. ניתן לראות כי הערכים הללו מיושמים ביחסים קולגיאליים בין תלמיד למורה ובין התלמידים בינם לבין עצמם. לימודים אינטנסיביים בתחום הביצוע ובתחומים עיוניים מבטאים את תחושת מחויבות מצדם. אנו מבהירים לתלמידינו שמצוינות היא ערך חשוב, אך מהות השאיפה אליה אינה שאיפה לציון, אלא למידה מעמיקה לצורך רכישת ידע, התפתחות אישית של כל אחד ביחס לעצמו.

מיומנויות

- עבודה מעמיקה בתחומי המוזיקה שונים מביאה לפיתוח וטיפול מיומנויות במישרין ובעקיפין.
- * לימודי סולפג' מפתחים שמיעה מוזיקאלית וגורמים לאינטונציה יותר מדויקת בנגינה בכלי קשת וכלי נשיפה, בונים יכולת הקשבה.
- * לימודי קצב משפרים קריאה פרימה ויסטה ובכך תורמים רבות לנגינה יותר חופשית בהרכבים ובייחוד בתזמורת.
- * לימודי הרמוניה מבססים הבנה מוזיקאלית וסטרוקטוראלית, מפתחים שמיעה הרמונית ובכך באופן ישיר משפיעים על יכולת הבעה, ביצוע אינטלקטואלי ומשכנע הן בסולו והן בצוותא.
- * לימודי אלתור משפיעים על יכולת הבעה ועל טכניקת נגינה.

* לימודי תולדות המוזיקה מאפשרים הבנה של היסטוריה ותרבויות שונות, מפתחים יכולת תפיסה גלובאלית של התופעות המתרחשות בתחומים הנ"ל ותורמים משמעותית לנגינה המותאמת לסגנון הנדרש.
* נגינה בהרכבים ובתזמורת, שירה בהרכבים ובמקהלה משפרות טכניקת ביצוע, משפרות שמיעה מוזיקאלית, מחדדות יכולת הקשבה ומאפשרות רכישת מיומנויות הנגינה והשירה באנסמבלים שונים.

ה. ייחודיות התכנית

לימודי האמנות בכיתות י", י"א, י"ב מתקיימים במתכונת מיוחדת של יומיים בשבוע, מה שמאפשר לתלמידים ללמוד באופן מרוכז, לחוות את האווירה של יצירתיות ועשייה אמנותית.
ייחודיות התכנית מתבטאת בראש ובראשונה בתכניה ובאופן העברתם. בנוסף לכך, ייחודיות התכנית היא בלימודי הקומפוזיציה שמהווים חלק מאוד חשוב במגמה.

תכנים ואופן הוראתם

כפי שצוין קודם לכן, פרט למקצועות הליבה נלמדים במגמה מקצועות נוספים. כל אלה מועברים ברמה מאוד גבוהה עם הנטייה להכיר כמה שיותר נושאים פנימיים של כל מקצוע. נטייה להרחבה גורמת להבנת תחומים עמוקה יותר ומאפשרת להבין את אמנות המוזיקה באופן יסודי.

* **מקצוע הסולפז'** מחולק לשלושה ענפי משנה: פיתוח שמיעה מוזיקאלית ושירה, לימודי קצב וכתובת הכתבות. חלוקה זו הינה ייחודית, תורמת להעמקת הידע בכל תחום, אך אינה מהווה מכשול להבנת המקצוע באופן כללי. שיתוף פעולה בין המורים מאפשר הוספת דוגמאות מתחומי הלימוד של כל אחד מהם והופך את הלימוד לעשיר וחוויתי.

* **ייחודיות הוראת הרמוניה** מתבטאת בהיקף הנושאים הנלמדים ובאופן העברתם. תלמידים נחשפים להרמוניה של תקופות שונות בתחום האנליזה ובתחומי היישום שונים כמו הרמון סופרן ובס, יצירת מהלכים, נגינת פסוקים הרמוניים פשוטים.

* **שיעור אלתור** בפני עצמו הינו ייחודי. שימוש בתיפוף, בשירה בג'יבריש, ברקיעות רגליים הופך אותו לשיעור לא סטנדרטי. אווירת המשחק השוררת בו מסייעת לתלמידים להשתחרר ולפרוץ מחסומים. אלתור באמצעות כלי נגינה בהמשך מאפשר לתלמידים להכיר את הצדדים הלא שגרתיים של הכלים ויוצר קרקע פורייה לקומפוזיציה. אלתור עם פרטיטורה גראפית יוצר מעין גשר לסוגי התווי שונים אותם יכירו לעומק בשיעורי הקומפוזיציה. אלתור על מודוסים, על תבניות קצב שונות יוצר קשר עם שיעורי סולפז' ומעמיקם בעקיפין. המורים המעבירים את שיעור האלתור הם המורים שמלמדים גם קצב וקומפוזיציה, לכן תלמידים זוכים בהבנה טובה יותר ורואים את כל התחומים ככלל וכתחומים מעשיים.

* **שיעור קומפוזיציה** - תחום זה פותח פתח למוזיקאי הצעיר למשולש של האמנות המוזיקאלית אל הצלע של **המוזיקאי כיוצר** (לצד שתי הצלעות האחרות- **המוזיקאי כמבצע והמוזיקאי כמאזין משכיל ומנתח**) ולמעשה משלים ומאזן מעט את החוסר הקיים במסורת של הוראת המוזיקה לצלע חשובה זאת, שבלעדיה לא הייתה קיימת מוזיקה אותה ניתן היה לבצע, להאזין ולנתח. לכן בכיתה י"י שיעור קומפוזיציה הינו חובה. מטרת לימודי ההלחנה בשנה זאת היא הקניית ידע כללי על סגנונות ומלחינים, חשיפה לטכניקות כתיבה שונות, לימוד תורת הכלים, צורות מוזיקליות ועוד. בשנתיים הבאות מקצוע זה הופך למקצוע בחירה כאשר בכיתה י"א הלימוד הוא קבוצתי ויחידני ובכיתה י"ב יחידני לרוב.

* **שיעורי תולדות המוזיקה** חושפים את התלמידים לסגנונות מוזיקאליים רבים האופייניים לתקופות שונות. העברת החומר מתבצעת לא רק באמצעות תכנים עיוניים והאזנה, אלא גם ע"י כתיבת עבודות בנושאים שונים אותן נדרשים התלמידים לכתוב בכל שנות הלימוד. כתיבת העבודות מעמיקה את הידע, מקנה כלים הקשורים לחקר ומכינה את התלמידים לקראת כתיבת העבודה הנלווית לרסיטל הבגרות. השיעורים הללו נתמכים ע"י שיעורי נגינה ושירה בהרכבים מגוונים עם דגש על סגנון היצירה ואופן ביצועה המותאם. לדוגמא: במגמה מתקיימים הרכבים הממקדים את התלמידים במוזיקה עתיקה, כולל שימוש בכלים עתיקים. בשיעורי תולדות המוזיקה בין היתר ניתנת לתלמידים הדרכה והכוונה לקראת יציאת המגמה לקונצרטים/אופרות.

* **בתחום הביצוע** מתקיימת פעילות ענפה. התלמידים מנגנים בהרכבים קאמרליים ומשתתפים בגופי ביצוע גדולים (תזמורת, מקהלה, ביג בנד). ייחודיות הפעילות זו הינה בחשיפת התלמידים לרפרטואר עשיר המקיף תקופות שונות, בהשתתפות בקונצרטים רבים הנערכים בכותלי בית הספר ובאולמות הגדולים לשם מוזמן קהל רחב. ייחודיות השיעורים בהם לומדים נגינה בתזמורת הינה בצורת העבודה: בהתחלה תזמורת התיכון עובדת לבד כאשר במקביל מתקיימת עבודת סקציות בחטה"ב. לאחר מכן כל הנגנים נפגשים לעבודה בתזמורת הגדולה עד לקונצרט. שיתוף פעולה בין שתי החטיבות נותן תוצאות מצוינות הן בביצוע והן בגיבוש בין הנגנים ומשפיע על קבלת החלטתם להמשיך את לימודיהם בתיכון.

בשיעורי **מקהלה** משתתפים תלמידים שאינם מנגנים בתזמורת. השיעורים הללו מסייעים בפיתוח שמיעה, מאפשרים להכיר רפרטואר עשיר מאוד. ייחודיות השיעורים בגישת המנצח הדוגל בחינוך, ביחס רציני לעבודה, בהתייחסות קפדנית לכל פרט וביחוד לבלנס ואינטונציה. זמרי המקהלה מתנסים בשירה באולמות שונים כולל כנסיות ומתחילים להבין את תופעות האקוסטיקה. המנצח דואג גם לשיתוף פעולה עם בוגרי המקהלה. **סדנת אופרה** – שיעור ייחודי בפני עצמו, מיועד לתלמידים הלומדים זמרה, אך פתוח גם לנגנים. בנוסף לסקירה מקיפה של תולדות האופרה (מלחינים, תקופות ויצירות נבחרות) סדנת האופרה מספקת תשתית להתנסות מעשית באמנות האופרה תוך כדי העבודה העוסקת בקול, בימוי, תפאורה וכו'. התוצר הסופי של הלימודים בסדנה הוא הפקת אופרה בסוף שנת הלימודים.

ו. מקצועות הלימוד

סולפז' ופיתוח שמיעה - 3 ש"ש במשך 3 שנים, נלמד בשלושה מישורים.

1. פיתוח שמיעה

מורים: ד"ר תומר הישג, אירנה גלפנד ודניאל קרוגלוב

* שירה וזיהוי מרווחים, אקורדים משולשים והיפוכיהם, כל הספטאקורדים ומתוכם דומיננטספט עם היפוכיו, פיתוח שמיעה הרמונית ע"י מהלכים הרמוניים, קריאה מן הדף.

2. הכתבות

מורים: אירנה גלפנד ודניאל קרוגלוב

* תרגול הכתבות חד קוליות ודו קוליות, חשיפה להרמון תוך כדי יצירת הקשר עם שיעורי הרמוניה.

3. קצב

מורים: ד"ר תומר הישג, זהר שרון ודניאל קרוגלוב

* קריאה והכתבות של מקצבים מרמת היסוד הפשוטה ועד לרמת מורכבות. הכרת שיטות שונות בתחום.

הפרדת תחום הסולפז' לשלושה תחומי משנה הינה ייחודית ומובילה לידע רב בכולם.

שיטה ייחודית זאת עוסקת לפני הכל בהקניית הכלים המאפשרים למידה עצמאית בהמשך. הדבר מתבסס על

דוגמאות רבות ותרגול מעשי המתקיים בכל שיעורי המגמה.

תאוריה אלמנטארית והרמוניה – 2 ש"ש במשך 3 שנות לימוד.

מורים – ד"ר מיכאל שנהב ואירנה גלפנד.

לימודי המקצוע מתחילים מלימוד תיאוריה אלמנטארית הכולל לימוד מרווחים ואקורדים, מודוסים וסולמות. לאחר

מכן לומדים הרמוניה באמצעות רכישת מיומנויות בנייתו הרמוני מתוך רפרטואר של תקופות שונות (בארוק:

כורלים מאת באך; קלאסית: יצירות מאת היידן, מוצרט, בטהובן; רומנטית: מיניאטורות מאת שוברט, שופן,

מנדלסון, צ'יקובסקי ועוד), הרמון סופרן ובס תוך כדי הבנת היררכיה הרמונית ופיתוח יכולת העשרת הקולות ע"י

צלילים זרים.

ספרות המוסיקה ותולדותיה – 2 ש"ש בשנתיים הראשונות ו- 4 ש"ש בשנה השלישית.

מורים – אמיר ברנהרד וד"ר אופיר אילזצקי.

מקצוע זה כולל הכרה ולימוד של יצירות מופת ומלחינים חשובים מימי הביניים ועד למאה הנוכחית, כולל לימוד

מוסיקה יהודית וישראלית עכשווית.

אלתור – 2 ש"ש במשך 2 שנים

מורים – דניאל קרוגלוב וזהר שרון

בשיעורים הראשונים התלמידים מאלתרים באופן קבוצתי ללא כלי הנגינה, אך ורק בתיפוף גוף, שירה בג'יבריש, "ביט-בוקס", רקיעות רגליים, תיפוף על גבי שולחנות וכו'. השיעורים מתנהלים דרך אוסף של תרגילים בעלי אופי משחקי שמטרתם לעודד יצירתיות, הקשבה והם מסייעים להתגבר על מחסומים ופחדים. בהמשך, באופן הדרגתי מתחילים התלמידים לאלתר על כלי הנגינה שלהם (זמרים בשירה) – תחילה במשך מספר שיעורים באלתורי זוגות, כאשר אחד המאלתרים ממציא תבנית חוזרת (אוסטינטו) ועל גביה התלמיד השני מאלתר באופן "חופשי", לעיתים קרובות תחת איזושהי הכוונה או הנחיה כללית. אחרי האלתורים מתקיים דיון קצר בכיתה, מובלטות נקודות חוזקה באלתור וניתנת אפשרות למאלתרים עצמם לספר אודות החוויה שלהם ולתלמידי הכיתה להתייחס לאלתור.

בשלב מאוחר יותר במהלך השנה התלמידים מתנסים באלתור באנסמבלים גדולים יותר, באלתור עם פרטיטורות גרפיות שהם בעצמם יוצרים, באלתורים עם "מנצח" אשר מוביל את האלתור, באלתורים בהשראת ציורים או טקסטים.

חלק מהשנה מוקדש גם לאלתורים בתוך מסגרת הרמונית או מודאלית נתונה. התלמידים מתנסים באלתורי סולו ללא פעמה סדירה על גבי מודוסים דיאטוניים שונים ברוח אלתורי ה"טקסים" המזרחיים. מספר שיעורים מוקדשים ללימוד של מבנה "בלוז של 12 תיבות" – היבטים הרמוניים, מודאליים, קצביים וסגנוניים.

מוסיקה קאמרית – 1 ש"ש במשך 3 שנים

מורים – ולריה ברוסקין, בלה פוריסמן, דוד סופר, נעמי רוגל, אמיר ברנהרד וד"ר אופיר אילצקי פעילות מעשית זו מאפשרת לנגן הצעיר להכיר רפרטואר רב ומגוון מהצד הביצועי. הרפרטואר נבחר ע"י המורים בהתייעצות עם התלמידים ובדרך כלל קרוב לליבם של הנגנים. בהרכבים קאמריים נגן לומד לנגן בצוותא ללא מנצח. בשיעורים ישנה התייחסות לא רק לנגינה עצמה, אלא למבנה היצירה המתבצעת ולסגנון אליו היא שייכת. החלטות מוסיקאליות משותפות שמתקבלות בהרכב מחייבות פתיחות והבנה הדדית בין הנגנים. החזרות השבועיות הקבועות מאפשרות להתכונן היטב ולהופיע בקונצרטים.

נגינה בתזמורת/שירה במקהלה – 4 ש"ש במשך 3 שנים

מורים – דוד סופר, אמיר ברנהרד.

בתזמורת סימפונית לומדים הנגנים יצירות תזמורתיות מקוריות מתקופות שונות, החל מתקופת הבארוק ועד המאה ה-21. נגנים צעירים לומדים איך לנגן תחת שרביט המנצח, להבין מהו מבנה התזמורת, מהם המונחים טוטי-סולו, מהי תפקידה של כל קבוצת כלים בתזמורת ומהו תפקיד הנגן עצמו (משמעת קצב, בקיאות בתפקיד).

במקהלה לומדים התלמידים יצירות מתקופות שונות, החל מימי הביניים ועד ימינו. ישנו דגש על שירת אקפלה העוסקת בביצוע נקי תוך כדי טיפוח יכולת שירה באינטונציה מושלמת. מנצח המקהלה מקפיד על בחירת הרפרטואר איכותי ורב סגנוני המסייע לתלמידים להבין מהם ההבדלים בהפקת הצליל, בדינאמיקה בהתאם לז'אנר וסגנון. כמו כן, ישנה עבודה על דיקציה.

סדנת אופרה – 3 ש"ש במשך שלוש שנים.

מורה – אלינור זון

סדנת האופרה מהווה חממה להתנסות מעשית באמנות האופרה. הזמרים לומדים ומתנסים בכל הנוגע לתחום בפועל: המשמעות לתפקידים השונים בהפקה השנתית, קריאת האופרה בכללותה וצפייה משותפת בהפקה לקראת העבודה המעשית, שיחת קונספט בימיו ומוזיקאלי, חזרות פרטניות מול יתר הזמרים על התפקידים של כל אחד ואחד – במתכונת של כיתת אמן, כך שגם הצופים לומדים ולא רק הזמר המבצע, עבודה מוזיקאלית ועבודת בימיו פרטנית וקבוצתית, בחירת תלבושות ומראה התואמים לדמות אותה אנו מבקשים לבצע, חזרות עם התזמורת וכו'. הסדנה מכוונת להעלאת הפקה אופראית בסיום שנת הלימודים, אותה מעלים הזמרים בליווי תזמורת/הרכב קולי מחבריהם לספסל הלימודים ולעיתים אף בניצוחם.

במהלך שנת הלימודים מתקיימים מספר קונצרטים, חלקם מיועדים לתלמידי המגמה וחלקם לקהל הרחב. באמצע שנת הלימודים נערכים "ימים פתוחים" בהם מציגים תלמידי בית הספר את עבודותיהם, תלמידי המגמה מקיימים קונצרטים הכוללים יצירות שנלמדו במסגרת השיעורים הקאמריים, שיעורי תזמורת, מקהלה, ג'אז.

קומפוזיציה – 2 ש"ש במשך 2 שנים ו- 5 שעות בכיתה י"ב

מורים- זהר שרון וד"ר מיכאל שנהב

פריסת המניפה

בכיתה י' לומדים כל התלמידים יסודות ההלחנה כמקצוע חובה. את ההתנסות הראשונית בהלחנה לומדים התלמידים בכל מחצית אצל מורה אחר וכך הם זוכים למבטים שונים על חווית ההלחנה. במהלך השנה נעשה ניסיון "לתקוף" את הנושא מזוויות שונות ומגוונות- סולמיות, צורניות, תזמוריות, סגנוניות, קונספטואליות. כמו כן נעשה ניסיון להציג גישות שונות, של פעולת ההלחנה - הלחנה שנולדת מתוך אלתור, הלחנה ב"כבלים" מוגדרים מראש, הלחנה משותפת, הלחנה בתווי לא מסורתי, הלחנה שנוצרת מתוך מגע עם טקסטים, וכיו"ב. מטרת הלימודים בשנה זאת היא לפתוח ככל שניתן את קשת האפשרויות הטכניות, הסגנוניות והאחרות, תוך כדי הקניית ידע הניתן באופן כמו-אגבי על מלחינים, סגנונות, תורת הכלים, צורות מוזיקליות ועוד.

מעבודה קבוצתית ליחידנית

בכיתות יא' ו-יב' מקצוע ההלחנה הינו בחירה למעוניינים ובשנים אלו מתנסים התלמידים בכתיבת יצירות שונות להרכבים שונים כולל לקול וכלי נגינה וכן לכלי נגינה שונים ומגוונים. בשנתיים אלו נעשה מעבר הדרגתי לפגישות יחידניות, כשהפגישות המשותפות מלוות לשם השראה ולמידת עמיתים הדדית. לקראת סוף כיתה י"א ובמהלך כל כיתה י"ב עובדים התלמידים בצוותא עם המורה לקומפוזיציה האישי של כל אחד מהם על תיק העבודות שיוגש לבגרות רסיטל קומפוזיציה.

כל זאת נעשה תוך כדי מגע הדוק של צוות מורי הקומפוזיציה עם רכזת המגמה ומורי ההרכבים כדי ליצור מצב שבו יבוצעו היצירות בהרכבי המגמה השונים במסגרת קונצרטי המגמה ה"רגילים" וכן במסגרות מיוחדות שמוקדשות במיוחד ליצירות תלמידים.

השאיפה היא למרכז את נושא ההלחנה בהוויית המגמה ולהפוך אותו לחלק משמעותי ומרכזי בחווייה המוזיקלית של התלמידים- גם אלה שאינם מלחינים מתוך ביצוע היצירות. כך לדוגמה בשנה"ל תשע"ט הוקדשו יומיים, שבהם שהו כל תלמידי המגמה בעכו, לחזרות, קונצרטים והקלטות של כ- 40 יצירות משל תלמידי המגמה שבוצעו על ידי שלל הרכבי המגמה- מיצירות לכלי סולו, דואטים, הרכבים קאמריים ועד ליצירות להרכבים גדולים כמקהלה מעורבת או תזמורת.

רסיטל הקומפוזיציה

בין יתר המטרות שמה לעצמה מגמת המוזיקה להביא ל"קו הגמר" של רסיטל קומפוזיציה כל תלמיד שמגלה כישרון מספק בתחום ונכונות לעבודה הנדרשת, וכך למשל ניגשו בשנה"ל תשע"ט 11 תלמידים לבגרות בקומפוזיציה, מספר חסר תקדים בקרב מגמות המוזיקה בארץ.

ז. כותבי התכנית ושותפיה

תכנית הלימודים גובשה, נכתבה, עודכנה ושונתה על ידי המורים המלמדים בבית ספרינו. התכנית הנוכחית מתבססת על התכנית הקודמת שנכתבה ע"י צוות המורים הקודם – דניאל עקיבא, פרופ' ינעם ליף, פרופ' חיים פרמונט, אירנה גלפנד, אמיר ברנהרד. כל המורים המלמדים במגמה הינם מוסיקאים בכירים ומשכילים, בעלי ניסיון רב בהוראה, ביצירה ובביצוע. צוות המורים מגובש, פועל תוך שיתוף פעולה והערכה הדדית.

1. **אירנה גלפנד** - בעלת תואר שני בתורת המוסיקה. עוסקת בהוראת מוסיקה מזה 40 שנים. רכזת פדגוגית של מגמת המוזיקה בתיכון. מלמדת הרמוניה וסולפז'. בנוסף מלמדת סולפז' ותורת המוסיקה בקונסרבטוריון זכרון יעקב, מכינה לאקדמיות למוזיקה בארץ ובחול.
2. **אמיר ברנהרד** – מנצח, אמן ומורה. בעל תעודת אמן בניצוח מן האקדמיה בירושלים. עוסק בניצוח מקהלות ובהוראה מזה 35 שנים. משלב בהוראה את כישוריו כמנצח ומנחה מקהלה המשמשת כהרכב ייצוגי של המגמה.
3. **ד"ר תומר הישג** -מלחין ומנצח, סיים את לימודי הדוקטורט בניצוח מקהלות ותאוריה בארה"ב. בוגר האקדמיה למוסיקה בירושלים - תואר שני בניצוח, תואר ראשון בניצוח ובחינוך מוסיקלי. בוגר בית הספר למשחק בית צבי. יצירותיו המוסיקליות בוצעו על ידי גופים מובילים בארץ ובחו"ל. בנוסף לעבודתו בבית הספר "רעות", תומר מנצח על מקהלת מטה אשר והינו מרצה ומנצח בחוג למוסיקה באוניברסיטת חיפה ובמכללת סמינר הקבוצים.
4. **ד"ר מיכאל שנהב** – בוגר תואר ראשון בקומפוזיציה באקדמיה למוזיקה בתל אביב, תואר שני ושלישי באוניברסיטת בר אילן. יצירותיו בוצעו על ידי תזמורות שונות. הוא ריכז את מגמת המוזיקה בתיכון "מור מטר ווסט" ברעננה ושם בתפקידו הוא מנצח על המקהלה הקאמרית ועל התזמורת הקאמרית של המגמה. מורה בעל ניסיון רב.
5. **זהר שרון** - יצירותיו ועיבודיו בוצעו על ידי תזמורת המהפכה (בה הוא משמשב תפקיד המנהל המוזיקלי) ותזמורות רבות אחרות. הוא מרצה למוזיקה באקדמיה למוסיקה ולמחול בירושלים ובמסגרות נוספות. זכה בפרס יצירה לקומפוזיטורים מטעם ראש הממשלה.
6. **ולריה ברוסקין** – פסנתרנית ומורה. בעלת תואר שני בביצוע, תואר אמן. סיימה קורס ניצוח באקדמיה בתל אביב. מלמדת פסנתר מעל 40 שנים, תלמידיה זכו בתחרויות רבות. מדריכה הרכבים קאמריים בשתי החטיבות של ביה"ס "רעות", עובדת עם נגני התזמורת הבית ספרית. משמשת רכזת מגמה למוזיקה בחטיבת הביניים. במשך 25 שנים הייתה פסנתרנית של התזמורת הסימפונית חיפה. מופיעה כסולנית ובהרכבים.
7. **אלינור זון** – בוגרת האקדמיה למוזיקה בירושלים, סיימה בהצטיינות תואר שני בקונסרבטוריון למוזיקה של אוניברסיטת ניו יורק, ארה"ב. הייתה סולנית בבית האופרה הממלכתי של שטוטגרט, גרמניה. סולנית בהפקות אופרה ובקונצרטים ברחבי העולם, בין היתר בארה"ב, אוסטריה, גרמניה, יוון, נורבגיה וישראל.

פרט למורים הנ"ל יש לציין מורים נוספים המלמדים במגמה.

8. **ד"ר דן כהן** – נגן פעיל ומורה. מלמד שיעורי ג'אז לנגני ג'אז ולכל תלמיד המעוניין בכך. שיעורים אילו כוללים שיעורי אלתור ונגינה בהרכבים.
9. **דוד סופר** – מנהל מוזיקלי ומנצח על התזמורת הסימפונית הייצוגית של בית הספר. מקדיש חלק ניכר מעבודתו לחינוך ועבודה עם נוער- ריכז את מגמת המוזיקה בחטה"ב לאומנויות "רעות", מרכז מגמת המוזיקה השש שנתית של התיכון השש שנותי "רעות". משתף פעולה עם מגוון תזמורות. מנהל מוזיקלי ומנצח ראשי של התזמורת הסימפונית של הוד השרון.
10. **דניאל קרוגלוב** - מלחין, פסנתרן, מעבד, זמר ומורה למוסיקה; פסנתרן של התזמורת הסימפונית והביג-בנד של חיפה, פסנתרן המקהלות בת שיר. בוגר ביה"ס למוסיקה ע"ש בוכמן-מהטה ואקדמיה בירושלים. מורה בחטה"ב ובתיכון "רעות".
11. **נעמי רוגל** – בעלת תואר אמן מאקדמיות בהולנד ומישראל. מנגנת בכלי נשיפה עתיקים. עוסקת בחינוך מוזיקאלי מעל 40 שנים. מתמחה במוזיקה עתיקה, מדריכה הרכבים.
12. **בלה פוריסמן** – כנרת ומורה, בעלת תואר שני, עוסקת בהוראה מעל 40 שנים. מלמדת כינור וויולה, מדריכה הרכבים קאמריים, מנצחת על תזמורת כלי הקשת בקונסרבטוריון קריית מוצקין.
13. **ד"ר אופיר אילזצקי** – בוגר בית הספר, מורה לתולדות המוזיקה. בעל תואר שלישי בקומפוזיציה מאוניברסיטה באנגליה. מרצה במכללה אקדמית "ספיר", מורה להלחנה, לימד קורס ספרות המוזיקה בחטיבת הביניים "רעות".

ח. התלמיד וצרכיו

אוכלוסיית התלמידים הלומדת במגמה הינה הטרוגנית. כולם עוסקים בשירה או בנגינה, אך בעלי ותק שונה בתחום. יתר על כן, הם מגיעים עם רקע שונה בתחום תיאורטי ושמיעתי. ישנם גם אלה שבאים ללא ידע קודם כלל, אך מפגינים פוטנציאל מרשים ומוטיבציה גבוהה ומתקבלים למגמה. במקום לחלק את התלמידים בכיתה י" לקבוצות ע"פ רמתם כפי שמקובל, אנו נוהגים אחרת: נמנעים מלקבוע בהתחלת דרכם מיהו החזק ומיהו החלש. אנו דוגלים בגישה הלוקחת בחשבון עובדה, שקצב התקדמותם שונה ואינו תלוי ברמתם. אנו מאפשרים לתלמידנו להבין מהי הרמה הנדרשת ומה מצופה מהם. חלוקה שכזו מהווה תשתית מצוינת לבניית יעדים, לחינוך לסבלנות ועזרה. זאת הגישה שמאפשרת לתלמידים יותר חזקים להתקדם ע"י קבלת משימות העשרה, לתלמידים חלשים יותר ניתנת אפשרות לקבל משימות נוספות לתרגול ולבוא לשיעורי התגבור.

אנו מודעים לכך שלמרבית תלמידנו ישנו דחף להופיע. חיי המגמה כה עשירים פותחים בפניהם הזדמנויות רבות ללא קשר לרמתם. ישנה התייחסות אישית לכל נגן והתאמת הרפרטואר עבורו. השתתפות בקונצרטים ופרויקטים רבים הופכת להיות נדבך חשוב.

אנו מעודדים את עצמאות התלמידים ויזמותיהם. במקרים רבים הם יוצרים הרכבים ומתאמנים כמעט ללא הדרכה. לעיתים קרובות הם יוזמים בחירת רפרטואר ואפילו מעלים רעיונות לנושאי לימוד.

אנו מדרבנים השתתפות תלמידנו באירועים של מגמות אחרות בתור מלווים או סולנים, כיוון שכאן ניתנת להם הזדמנות לתרום, להיחשף לאמנויות נוספות, "להשתפשף" ולקבל ביטחון.

רוב תלמידי המגמה הם תלמידים רציניים השואפים להישגים גבוהים בלימודיהם העיוניים. אנו לא מוותרים על רמת הלימודים במגמה אלא משתדלים להגיע לאיזון המיטבי בין מקצועות עיוניים לבין המקצועות הנלמדים במגמה. המגמה מצטיינת ביצירת קשר איכותי בין מורה לתלמיד: המורים מהווים עבורם אוזן קשבת, כתובת לתמיכה והתייעצות. יחסי מורה – תלמיד הינם קולגיאליים, הדיסטנס הוא פורמאלי בלבד. אווירה זו גורמת לתלמידים לבוא למגמה ללא חששות ופחדים למרות הדרישות הגבוהות שהיא מציבה.

בין תלמידנו ישנם מוזיקאים מחוננים: כל אחד מהם לומד לפי תכנית אישית משלו שמספקת את צרכיו הייחודיים של כל אחד.

ישנה גם קבוצה קטנה של תלמידים שלא מפגינים עניין רב בלימודים ואינם מתפקדים באופן ראוי. במקרים כאלה אנו עובדים בשיתוף פעולה עם הוריהם.

על מנת להגיע לתוצאות מיטביות בתפקוד הילדים בכל המישורים, מורי המגמה ובייחוד הרכזים נמצאים בקשר קבוע עם רכזי השכבות ומחנכים.

תכנית הלימודים מטפחת את כישורי התלמידים בכל התחומים. בנוסף לכך אנו דואגים להעשיר את עולמם המוזיקאלי: כל שנה הם באים לשמוע אופרה בתל אביב, מגיעים לקונצרטים של התזמורת הסימפונית חיפה, של התזמורת הפילהרמונית. כל המופעים נבחרים בקפדנות ובדרך כלל התלמידים מקבלים מהמורים הדרכה מקדימה.

ט. המורה ותפקידו

תפקיד המורה במגמה הינו חשוב מאוד עבור כל תלמיד. הם רואים בנו מקור להשראה, מכיוון שכל המורים במגמה הם בעלי השכלה גבוהה, אמנים, מלחינים ומוזיקולוגים מנוסים. למרות שאנו עוסקים בחינוך הילדים שרובם מפותחים הן מבחינה קוגניטיבית והן מבחינה רגשית, עלינו לזכור שהם נמצאים בשלב התבגרותם וכמעט לכולם נפש עדינה ושברירית. לפי כך על כל מורה לגשת לחינוך ולהוראה באחריות יתרה, ברגישות רבה, גישה אינדיבידואלית. אנו מחויבים לגרום לכל ילד להפנים, שאמן הוא בראש ובראשונה בן אדם רגיש, אינטלקטואלי, רחב אופקים ולהוות עבורם דוגמה אישית לכך. מורי המגמה מחנכים לעבודה קפדנית, להבנה מעמיקה של כל פרט ומשתדלים למצות פוטנציאל של כל תלמיד באופן מקסימאלי.

י. החברה וצרכיה

אנו שואפים ומאפשרים לתלמידינו עבודה משותפת עם גופי ביצוע שונים בעיר: הם לוקחים חלק בפרויקט "פרקטיקום" של התזמורת הסימפונית חיפה, מוזמנים לנגן בתזמורת הטכניון, נמצאים בקשר עם תזמורות נוספות כגון: מרכז יובל, קונסרבטוריון רובין, קריית מוצקין. חלק ניכר מהתלמידים מנגנים בתזמורות נוער ובאנסמבלים שונים מחוץ לעיר כגון: תזמורת פילהרמונית צעירה, במשכנות שאננים ועוד. גופים אילו הם חלק ממפעלי תרבות המיועדים להרחבת הפעילות האמנותית, למפגשים חברתיים הקשורים לתרבות ואמנות ולפעילות אמנותית המשרתת את הקהילות השונות ברחבי הארץ.

י"א. חלוקת שעות הלימוד (בשעות שבועיות):

<u>י'</u>	<u>י"א</u>	<u>י"ב</u>	<u>סה"כ</u>
3	3	3	9
1	1	1	
1	1	1	
1	1	1	
2	2	2	6
2	2	4	8
2	2		4
2	2	5	9
2	2		4
4	4	4	12
1	1	1	3

חישוב לבגרות:

<u>מקצוע</u>	<u>מס' יחידות לימוד</u>
פיתוח שמיעה וסולפז'	25%
תאוריה והרמוניה דיאטונית	25%
ספרות המוסיקה ותולדותיה	25%
ביצוע	25%
סה"כ	100% = 5 יח"ל
קומפוזיציה – מקצוע בחירה	5 יח"ל

פיתוח שמיעה וסולפז' = 3 ש"ש בכיתות י-י"ב

3 ש"ש מחולקות כך:

* קצב = 1 ש"ש בכיתות י-י"ב (המורים: זהר שרון, תומר הישג, דניאל קרוגלוב)

* הכתבות = 1 ש"ש בכיתות י-י"ב (המורים: אירנה גלפנד, דניאל קרוגלוב)

* מרווחים ואקורדים + שירת סולפז' = 1 ש"ש בכיתות י-י"ב (המורים: תומר הישג, אירנה גלפנד, דניאל קרוגלוב)

הסבר על ייחודיות הוראת המקצוע

פיתוח שמיעה וסולפז' נלמדים במגמה למוסיקה בבית ספרנו בשלושה מישורים ומועברים ע"י המורים והאמנים וביניהם: אירנה גלפנד, תומר הישג, זהר שרון ודניאל קרוגלוב.

במהלך 3 שנות לימוד כתה י' - יב', לומדים התלמידים 3 שעות שבועיות פיתוח שמיעה וסולפז' עם מורים שונים ומפתחים מיומנויות בשלושה תחומים: קצב, הכתבות, מרווחים ואקורדים +שירת סולפז'.
להלן הסבר על כל אחד מהמקצועות המרכיבים את הנושא "פיתוח השמיעה וסולפז":

1.סולפז' קצב

רציונל

השליטה בריתמוס הינה אחת מן הדרישות החשובות והבסיסיות ביותר מן המבצע. רק שליטה מוחלטת בו תאפשר לנגן "להשתחרר" מכבלי קריאת התווים ולהתמקד בהבעה ובפרשנותו האישית למוסיקה. תלמידי המגמה מגיעים לכיתה י' ברמות שונות ומנגנים בכלים שונים. מטרת התכנית התלת-שנתית הינה להביא את כלל הכיתה לרמה גבוהה ואחידה ככל האפשר בבגרות. כמו כן, הסגנונות המוסיקליים המקובלים בימינו הינם רבים ומשפיעים אחד על השני. פועל יוצא מכך הוא שקונצרטים רבים היום הינם רב תחומיים ומחייבים שליטה ריתמית של הנגנים בסגנונות מוסיקליים שונים.

מטרות

1. הבנה של כל סוגי המשקלים וחלוקת הפעמות האופיינית להם (משקלים פשוטים, מורכבים ומשתנים)
2. זיהוי של פעמה, משקל, דגשים אופייניים ומקצבים מתוך האזנה לקטעי מוזיקה מתרבויות וסגנונות מוזיקליים מגוונים.
3. פיתוח יכולת קריאה מהדף תוך זיהוי תבניות ריתמיות בשיטת TAKADIMI וביסוס דיוק בקריאה עם PATCHING - תיפוף הפעמה וחלוקתה לשתיים (במשקל פשוט) או לשלוש (במשקל מורכב). תרגול של קריאת הקצב בטמפי שונים ועבודה עם מטרונום בדרכים שונות (מטרונום On-Beat, Off-Beat)
4. פיתוח יכולת השמירה על טמפו.
5. פיתוח השמיעה והזיהוי הריתמי ופיתוח מיומנות כתיבת מקצבים באמצעות הכתבות קצב (הכתבות קצב)
6. פיתוח יכולת קריאה פוליפונית (ביצוע שני קווים במקביל במשקלים פשוטים)
7. פיתוח יכולת קריאה פוליריתמית (המיולות. 2 על 3 / 3 על 4 / 3 על 4 וכד')
8. סינקופליות
9. ביסוס ושליטה בתנועות הניצוח האופייניות לכל משקל ופיתוח הקואורדינציה

2.פיתוח מיומנויות שמיעה בהכתבות

רציונל

(1) התכנית הינה תכנית הדרגתית כאשר כל שלב נוכחי שלה נובע ישירות מהקודם לו.

- 2) התכנית מבוססת על תפיסה קוגניטיבית של טונאליות, על דמיון מבני בין הסולמות וכתוצאה מכך מאפשרת זיהוי צלילים ע"פ יחסם למרכז הטונאלי.
- 3) בתכנית ישנה הימנעות משימוש במרווח כמרכיב הגורם לחשיבה ליניארית, מעכב פיתוח שמיעה הרמונית ויוצר טעויות נגררות.
- 4) התכנית מפתחת שמיעה פנימית, מאפשרת כתיבת צלילים חופשית ומחנכת להאזנה אקטיבית.

מטרות

- 1) פיתוח שמיעה מוסיקלית- מלודית והרמונית.
- 2) פיתוח יכולת נגינה משמיעה.
- 3) שיפור מיומנות הקשבה בעת נגינה בהרכב.
- 4) חינוך להאזנה אקטיבית.

3.מרווחים ואקורדים + שירת סולפז'

רציונל

לא רק זמרים נדרשים לשיר תווים במדויק אלא כל נגן ומוסיקאי. אף יותר מכך, היכולת לקרוא תווים ולשמוע אותם בשמיעה פנימית (Aoudiate) גם בהעדר קיומו של צליל ממשי, מעניקה לנגן יכולות ניתוח, הבנה של המוסיקה ודיוק, אשר מושתתים על היכולת לדעת כיצד המוסיקה צריכה להישמע עוד לפני שהיא בוצעה. יכולות אלו באות לידי ביטוי דרך קבע בעבודתם של מנצחים, נגנים מובילים, מדריכי הרכבים ונגנים מקצועיים בכלל. פיתוח השמיעה הפנימית מושתתת ראשית על היכולת לשיר את התווים במדויק.

מטרות

1. ביסוס והבנה של היררכיית הצלילים בסולמות המז'וריים והמינוריים
2. שירת מרווחים
3. ביסוס שירת דרגות ואקורדים (משולשים ומרובעים כולל היפוכים)
4. פיתוח היכולת לשיר קו אחד ולנגן קו אחר
5. איתור וזיהוי טעויות בארבעה קולות (נגינת כוראל עם טעויות מכוונות ע"י המורה וזיהוי הטעויות על ידי התלמידים)
6. צלילים זרים בסולם
7. שירה א-טונאלית

מפרט התכנים

סולפז קצב כתיב י' 1 - ש"ש

כותב: ד"ר תומר הישג

* כל שיעור יחל בתרגילי חימום של כ 7 דק' אשר מחד יחזרו על החומר של השיעור הקודם ומאידך יציגו את החומר לשיעור החדש. כמו כן, זיהוי פעמות ומשקלים תוך האזנה לשירים ויצירות ייכלל דרך קבע במערכי השיעור. במידה ויעשה שימוש במטרונום, יושם דגש על שתי שיטות העבודה באמצעותו (on the beat and off beat)

שיעור	נושא נלמד	דוגמאות
1-3	<ul style="list-style-type: none"> הסבר על הפרמטרים השונים המהווים את הריתמוס: פעמה, משקל, מפעם (טמפו), מקצב ביסוס תחושה פנימית של הטמפו ושמירה עליו לאורך זמן 	<ul style="list-style-type: none"> משקלים נפוצים. השמעת דוגמאות מסגנונות מוסיקליים שונים
4-7	TAKADIMI – הצגת השיטה והתמקדות בקריאה במשקלים פשוטים	
8-11	הכתבות. ביסוס תבניות נפוצות וזיהוין משמיעה	<ul style="list-style-type: none"> יש להתחיל בהכתבות של פעמה אחת בלבד ניתן בתור התחלה לעשות את ההכתבה ב- TAKADIMI ולא בכתיבת ערכים מוסיקליים. רק לאחר וידוא המורה שהתלמידים יודעים לכתוב את התבניות ניתן לעבור להכתבות "רגילות" יש להקפיד לאורך ביצוע ההכתבות שהתלמידים מתופפים את הטמפו ב- PATCHING
12-15	כתיבת קנון ריתמי – (מטלה משעשעת לכיתה אשר מתרגלת כתיבה ריתמית) <ul style="list-style-type: none"> מתן הסבר על חוקי כתיבת הקנון כתיבת קנונים ריתמיים בני כ-4 תיבות למספר קולות וביצועם בכיתה על ידי התלמידים ניתן להוסיף לקנון טקסט 	
16-20	הפסקות	
21-24	קשתות	
25-30	קריאת שני קולות במשקלים פשוטים <ul style="list-style-type: none"> נגינה קו אחד על קליד בפסנתר ושירת קו אחר 	<ul style="list-style-type: none"> יש להקפיד גם על סגירת כל צליל במקום הנכון.

הערכת התלמיד –

33.3%	עבודה שוטפת בכיתה ושעורי בית
33.3%	בחני קריאה מהדף
33.3%	הכתבות

הכתבות כיתה י' - 1 ש"ש

כותבת: אירנה גלפנד

מטרת השיעורים הינה הקניית אסטרטגיות וטכניקות כתיבת הכתבות דיאטוניות חד ודו קוליות בטונאליות דו מז'ור.

נושא	שעות	מטרות פרטניות לביצוע	מושגים מרכזיים	דרכי למידה	ביבליוגרפיה	דרכי הערכה+משקלה
א. למידת צלילים בסולם ע"פ שיוכם לטוניקה. ב. טכניקת כתיבה	1-5	א. זכירת כל צליל בסולם, יכולת לשיר ולכתוב אותו. ב. הבנת צורת ההכתבה וכתיבת חלקיה: סוף, התחלה ואמצע.	א. טונאליות, טוניקה. ב. צורה, קדנצה.	א. הסבר על מהות הטונאליות, שירת אלמנטים מלודיים, זכירתם, זיהוי צלילים בודדים בע"פ ובכתב ע"פ שייכותם לטוניקה. ב. כתיבת הכתבות פשוטות, בדיקות עקביות אחרי כל שתי השמעות והקפדה על סדר הכתיבה.	לדוכין: 1000 הכתבות	עבודה בכיתה ושליטה בחומר 20% בוחן 7%
א. אלמנטים מלודיים: טיפוסיים: רצף, משולש, צלילים מובילים, סקוונצות. ב. קפיצות רחבות.	6-10	א. קליטה וזכירת אלמנטים מלודיים טיפוסיים כמו: רצף, משולש, צלילים מובילים, סקוונצות. ב. פיתוח יכולת זיהוי מהיר של צלילי בודד ללא יחס מרווחי על מנת לפתח שמיעה פונקציונאלית ולמנוע טעויות נגררות.	רצף, משולש, צלילים מובילים, סקוונצות.	א. נגינה וניתוח הכתבות הכוללות אלמנטים מלודיים טיפוסיים: רצף, משולש, צלילים מובילים, סקוונצות. ב. כתיבת הכתבות של 4 תיבות הכוללות קפיצות בתחום אוקטבה ואפילו מעבר לה.	כנ"ל	מבחן 13%
הכתבות דו קוליות קצרות בחמשה אחת.	11-15	פיתוח יכולת זיהוי של שני קווים מלודיים, שליפת קול תחתון. התייחסות לדיסוננס כתוצאת שילוב קולות. זיהוי טרצות וסקסטות מקבילות.	קווים מלודיים, קונסוננס, דיסוננס, טרצות וסקסטות מקבילות.	הבלטת כל קול תוך כדי השמעת ההכתבה. שירת קול תחתון לאחר כתיבת ההכתבה. כתיבת הכתבות דו קוליות של 4 תיבות הכוללות טרצות וסקסטות מקבילות ודיסוננסים אחדים בולטים. הקפדה על מיקום תווים.	כנ"ל	בוחן 7% מבחן 13%
הכתבות חד קוליות באורך משפט בעל שני פסוקים.	16-20	פיתוח זיכרון ויכולת כתיבת קטעים ארוכים יותר.	פסוק, משפט, קדנצות אמצעיות וסופיות, קדנצות: פלגאלית, אותנטית, מלאה.	הכתבות באורך 8 תיבות המורכבות משני פסוקים (עם חזרות זהות, וריאציוניות וללא חזרות). כתיבת פסוקים דומים במקביל, כתיבת קדנצות.	כנ"ל	מבחן 13%
הכתבות דו קוליות קצרות בשני מפתחות.	21-25	התמצאות במפתח פה, פיתוח יכולת זיהוי שני קווים מלודיים ברגיסטרים שונים.	רגיסטר, מפתח פה, קווים מלודיים.	הכתבות דו קוליות קצרות בשני מפתחות שונים: נגינת הכתבות עם קולות שווים בעוצמה ועם קול תחתון מובלט. הקפדה על מיקום קול תחתון. שירת ההכתבה בשני קולות לאחר כתיבתה.	כנ"ל	בוחן 7% מבחן 13%

<p>בוהן 7%</p> <p>סה"כ: 100%</p>	<p>כנ"ל</p>	<p>שירת אלמנטים מלודיים הנלמדים בדו מז'ור הפעם בסולמות נוספים. כתיבת הכתבות דו קוליות ארוכות בהתאם לצורתן (התחלת פסוקים, קדנצות)</p>	<p>מעגל קווינטות, סימני היתק, המושגים הקודמים.</p>	<p>פיתוח התמצאות בסולמות מז'וריים עד שני סימני היתק. שימוש באלמנטים קודמים אך עם שיום חדש) שייכות לטוניקה בסולם אחר) – הכנה לשנה הבאה.</p>	<p>26-30</p>	<p>הרחבה בתחום חד קולי- סולמות מז'וריים נוספים. הכתבות דו קוליות באורך משפט בעל 2 פסוקים.</p>
----------------------------------	-------------	--	--	--	--------------	---

סולפז' כיתה י – 1 ש"ש

כותב: ד"ר. תומר הישג

* כל שיעור יחל בכ-5 דקות חימום בו התלמידים יעמדו וישירו תרגילים מהירים וקצרים שמתרגלים את החומר הנלמד. למשל "אנטנה" (רשת ביטחון) – תרגיל בו נלמדים פתרונות צלילים לא יציבים ליציבים, שירת מרווחים, סולמות וכד'.

שיעור	נושא נלמד	דוגמאות
1-4	היררכיה בסולם דו מז'ור	<ul style="list-style-type: none"> • 2 ל-1 / 4 ל-2 / 6 ל-5 / 7 ל-8 / 3 ו-5 "מתגלגלים" ל-1 • הצגה של שיטת האנטנה
5-7	מרווחים: סקונדה גדולה וקטנה / טרצה גדולה וקטנה	<ul style="list-style-type: none"> 1. גוון 2. שירים מוכרים 3. פונקציונליות
8-12	היררכיה בסולם דו מינור	<ul style="list-style-type: none"> • טבעי מלודי והרמוני • התאמת שיטת האנטנה למינור
13-15	מרווחים: קוורטה זכה / קווינטה זכה	<ul style="list-style-type: none"> • גוון • שירים מוכרים • פונקציונליות
16-20	שירה בסולמות אחרים	מז'ור ומינור עד 2 סמני היתק
21-25	שירת אקורדים משולשים והיפוכים	<ul style="list-style-type: none"> • גוון • שירים או יצירות מוכרות • בניית מרווחים
26-30	שירת דרגות במהלך הרמוני: I-vi-IV-ii-V-i	<ul style="list-style-type: none"> • הבנה תאורטית של הדרגות בסולמות שונים • שירת הדרגות מן הבאס כלפי מעלה

הערכת התלמיד –

עבודה שוטפת בכיתה ושעורי בית 50%

בחני קריאה מהדף 50%

סולפז' קצב כתה יא'- 1 ש"ש

המורה: ד"ר תומר הישג

* כל שיעור יחל בתרגילי חימום של כ 7 דק' אשר מחד יחזרו על החומר של השיעור הקודם ומאידך יציגו את החומר לשיעור החדש. כמו כן, זיהוי פעמות ומשקלים תוך האזנה לשירים ויצירות ייכלל דרך קבע במערכי השיעור. במידה ויעשה שימוש במטרונום, יושם דגש על שתי שיטות העבודה באמצעותו (on the beat and off beat)

שיעור	נושא נלמד	דוגמאות
1-4	חזרה על החומר הנלמד בשנה שעברה	<ul style="list-style-type: none"> • חזרה על TAKADIMI • חזרה על משקלים פשוטים • חזרה על הפסקות וקשתות • הכתבה
5-8	למידת תבניות ניצוח בסיסיות במשקל פשוט וקריאת תרגילי קצב בעזרתן	<ul style="list-style-type: none"> • מתן הסבר על קדמה • 5/4, 4/4, 2/4, 3/4
9-12	סינקופות	קריאת תרגילים מן הדף והאזנה לדוגמאות
13-15	תבניות אופייניות במשקלים מורכבים	<ul style="list-style-type: none"> • 6/8, 9/8, 12/8 • התאמת TAKADIMI Patching-I
16-20	הכתבות במשקלים מורכבים	
21-25	העשרה: דגשים אופייניים במקצבים מתרבויות וסגנונות שונים	
26-30	ניצוח על הכיתה	<ul style="list-style-type: none"> • דגש על מתן כניסות וזיהוי טעויות ב"תזמורת" • ניצוח על תרגילי קצב בכמה קולות

הערכת התלמיד –

33.3%	עבודה שוטפת בכיתה ושעורי בית
33.3%	בחני קריאה מהדף
33.3%	הכתבות

הכתבות כיתה יא' - 1ש"ש:

מטרת השיעורים הינה פיתוח מיומנויות בכתיבת הכתבות דיאטוניות חד קוליות במינור, כתיבת הכתבות חד קוליות במז'ור ובמינור עם צלילים כרומטיים, כתיבת הכתבות דו קוליות בשני מפתחות עם צלילים כרומטיים אחדים.

נושא	שעות	מטרות לביצוע פרטניות	מושגים מרכזיים	דרכי לימוד	ביבליוגרפיה	דרכי הערכה+משקלה
למידת צלילים בלה מינור	1-5	זכירת כל צליל בסולם לה מינור, יכולת לשיר ולכתוב אותו.	מינור, 3 סוגי מינור, משולש מינורי.	שירת אלמנטים, זכירתם וזיהוי צלילים בע"פ ובכתב כמו במז'ור. התייחסות מיוחדת למדרגות 6 ו-7 טבעיות ומוגבהות. כתיבת הכתבות קצרות בלה מינור.	לדוכין: 1000 הכתבות. אלקסייב, בלום: חוברת הכתבות	<u>עבודה בכיתה ושליטה בחומר 20%</u> בוחן 7%
צלילים כרומטיים במז'ור. כללי כתיבה.	6-10	זיהוי צליל כרומטי ביחס ליציב או לסמוך דיאטוני, כתיבתו נכונה בקונטקסט טונאלי.	צליל כרומטי ותפקידיו בסולם. כללי כתיבה סולמות מז'וריים כרומטיים.	הכתבות מז'וריות קצרות של 4 תיבות עם צלילים כרומטיים. פענוח צלילים כרומטיים ע"פ שיוכם לדיאטוניים.	כנ"ל	מבחן 13%
צלילים כרומטיים במינור. כללי כתיבה	11-15	זיהוי צליל כרומטי ביחס ליציב או סמוך דיאטוני, כתיבתו נכונה בקונטקסט טונאלי.	צליל כרומטי ותפקידיו בסולם. כללי כתיבה סולמות מינוריים כרומטיים	הכתבות מינוריות קצרות של 4 תיבות עם צלילים כרומטיים. פענוח צלילים כרומטיים ע"פ שיוכם לדיאטוניים.	כנ"ל	בוחן 7% מבחן 13%
הכתבות דו קוליות קצרות בשני מפתחות עם צלילים כרומטיים אחדים.	16-20	פיתוח יכולת כתיבת שני קולות בשני מפתחות. פיתוח יכולת שליפת קול תחתון במפתח פה וזיהוי בשניהם צלילים כרומטיים.	צלילים כרומטיים בייחוד בקדנצות.	הכתבות דו קוליות של 4 תיבות עם צלילים כרומטיים. תחילה בקול עליון ואח"כ גם בתחתון. שירה דו קולית לאחר כתיבת ההכתבה.	כנ"ל	בוחן 7% מבחן 13%
הכתבות דו קוליות כרומטיות באורך משפט.	21-25	כתיבה בהתאם לצורה: פיתוח כתיבה מהירה של קדנצות, זיהוי מהיר של צלילים כרומטיים.	דו דומיננטה בקדנצות.	הכתבות חד קוליות באורך משפט של 8 תיבות. ארגון קדנצות, התחלת פסוקים.	כנ"ל	מבחן 13%
הכתבות דו קוליות כרומטיות באורך משפט.	26-30	כתיבה בהתאם לצורה: פיתוח כתיבה מהירה של קדנצות, זיהוי צלילים כרומטיים בייחוד בקול תחתון.	דו דומיננטה בקדנצות.	הכתבות דו קוליות באורך משפט של 8 תיבות, ארגון שני קולות בקדנצות.	כנ"ל	בוחן 7% סה"כ: 100%

סולפז' כיתה יא' – 1 ש"ש

* כל שיעור יחל בכ-5 דקות חימום בו התלמידים יעמדו וישירו תרגילים מהירים וקצרים שמתרגלים את החומר הנלמד. למשל אנטנה, שירת מרווחים, סולמות וכד'.

שיעור	נושא נלמד	דוגמאות
1-3	חזרה מהירה וביסוס החומר של שנה שעברה	
4-8	כרומטיקה: טוניציות ומודולציות לסולמות קרובים	<ul style="list-style-type: none"> • #4 - מוביל ל-5 ולדומיננטה • 7b – מוביל ל-6 ולדרגה IV
9-12	שירת אקורדים מרובעים	<ul style="list-style-type: none"> • שבעה אקורדים: מזור' גדול, מזור' קטן, מינור גדול, מינור קטן, חצי מוקטן, מוקטן מלא, מוגדל • ביסוס התאוריה • ביסוס הבדלי הגוון בין האקורדים
13-15	שירת קוראלים של באך	<ul style="list-style-type: none"> • שירה בקולות • נגינת קוו אחד ושירת קוו שני • זיהוי טעויות מכוונות שמנוגנות על ידי המורה
16-19	שירה בסולמות מזור' ומינור עד 4 סמני היתק	
20-24	מיקסטורות: דרגות אשר שאולות מן הסולם המקביל ולכן אינן דיאטוניות	<ul style="list-style-type: none"> • הבנת התאוריה • תרגול שירת דרגות מיקסטורליות • שירת קווים מוסיקליים הכוללים מיקסטורות
25-30	היפוכים של דרגה V7 עם פתרון ל-1 בהתאם	<ul style="list-style-type: none"> • הבנת התאוריה ותרגול כתיבת המהלכים בסולמות שונים • שירתה הדרגות

הערכת התלמיד –

50%

עבודה שוטפת בכיתה ושעורי בית

50

בחני קריאה מהדף

סולפז קצב כיתה יב' – 1 ש"ש

* כל שיעור יחל בתרגילי חימום של כ-7 דק' אשר מחד יחזרו על החומר של השיעור הקודם ומאידך יציגו את החומר לשיעור החדש. כמו כן, זיהוי פעמות ומשקלים תוך האזנה לשירים ויצירות יכלל דרך קבע במערכי השיעור. במידה ויעשה שימוש במטרונום, יושם דגש על שתי שיטות העבודה באמצעותו (on the beat and off beat)

שיעור	נושא נלמד	דוגמאות
1-4	חזרה על החומר הנלמד בכיתות י' ו-יא'	<ul style="list-style-type: none"> חזרה על TAKADIMI במשקלים פשוטים ומורכבים חזרה על הפסקות וקשתות הכתבות תבניות ניצוח
5-7	חלוקת הפעמה ל- 8	<ul style="list-style-type: none"> הצגת חלקי 64 התאמת ה-TAKADIMI
8-10	המילות 2 על 3 / 3 על 4 (במשקל פשוט) / 4 על 3 (במשקל מורכב)	<ul style="list-style-type: none"> מתן הסבר "מתמטי" על כל המילה (חלוקה לשמיניות, שש-עשרות, טריליות וכד') <ul style="list-style-type: none"> תרגול קריאת ההמילות על ידי תיפוף שני הקווים או שילוב של שירה המילה בארוקית: הפיכת שתי תיבות של 3/4 לתיבה אחת של 3/2
11-13	משקלים משתנים	<ul style="list-style-type: none"> ההבדל בין שמינית = שמינית לבין פעמה = פעמה
14-17	טמפו	<ul style="list-style-type: none"> תרגול זכירה של טמפי קריאת תרגילים תוך rit -l accel
18-22	חזרה כללית לקראת הבגרות	

הערכת התלמיד –

עבודה שוטפת בכיתה ושעורי בית 33.3%

בחני קריאה מהדף 33.3%

הכתבות 33.3%

הערכת התלמיד בבחינת הבגרות

קריאת קצב בשירה/דקלום תו"כ ניצוח ותו"כ הקשת הפעמה 40%

הכתבות קצב חד-קוליות 30%

זיהוי פעמה ומשקל מתוך האזנה לקטעים מוסיקליים 30%

הכתבות כיתה יב' – 1 ש"ש

מטרת השיעורים בכיתה יב' היא חידוד מיומנויות הנרכשות בשנתיים הקודמות, חשיפה לכתיבת ההכתבות בסגנון שונה והכנה לבחינת הבגרות.

נושא	שעות	מטרות פרטניות לביצוע	מושגים מרכזיים	דרכי לימוד	ביבליוגרפיה	דרכי הערכה+ משקלה
חזרה: הכתבות קצרות חד קוליות, ריבוי צלילים כרומטיים.	1-5	חידוד זיהוי הצלילים, בייחוד כרומטיים, פיתוח שמיעה פונקציונאלית וכתבת צלילים כרומטיים על פיה.	צלילים כרומטיים, פונקציונאלי ת.	הכתבות קצרות חד ודו קוליות עם צלילים כרומטיים רבים. שירת אלמנטים עם צלילים כרומטיים המשתייכים לדיאטוניים.	לדוכין: 1000 הכתבות. אלכסייב, בלום: קורס הכתבות.	כללי: עבודה בכיתה ושליטה בחומר 20% בוחרן 7%
הכתבות דו קוליות קצרות, ריבוי צלילים כרומטיים	6-10	חידוד זיהוי צלילים כרומטיים בייחוד בקול תחתון. פיתוח שמיעה פונקציונאלית.	צלילים כרומטיים, פונקציונאלי ת.	הכתבות דו קוליות קצרות עם צלילים כרומטיים רבים. פענוחם פונקציונאלית.	כנ"ל	מבחן 13%
פוליפוניה בהכתבות דו קוליות.	11-15	פיתוח יכולת לכתוב בס מפותח, פיתוח תפיסה פוליפונית במקביל לשמיעה הפונקציונאלית.	פוליפוניה, קווים מלודיים, חיקוי.	הכתבות דו קוליות עם אלמנטים פוליפוניים (בתור הכתבות ניתנים קטעים מתקופת הבארוק).	פרידקין: הכתבות	בוחרן 7% מבחן 13%
צלילים כרומטיים לצורך מודולציה בהכתבות חד קוליות.	16-20	פיתוח יכולת לזהות מודולציה ולשייך טונאליות חדשה לקודמת.	מודולציה, צלילים כרומטיים מודולטוריים, טוניקה חדשה.	הכתבות חד קוליות באורך 8 תיבות עם צלילים כרומטיים המהווים מודולציה ופענוחם. תחושת טוניקה חדשה ויכולת לשייכה לקודמת.	לדוכין: 1000 הכתבות. אלכסייב, בלום: קורס הכתבות.	בוחרן 7% מבחן 13%
צלילים כרומטיים בדומיננטות שניונית בהכתבות דו קוליות.	21-25	פיתוח יכולת לשמוע ולזהות צליל כרומטי בדומיננטה שניונית בייחוד בקול תחתון.	דומיננטה שניונית, סטייה, מודולציה.	ניתוח תיאורטי ושמיעתי של סטיות ומודולציות.	כנ"ל	בוחרן 7%
חזרה כללית. הכנה לבחינות מתכונת ובגרות ובחינות עצמן.	26-30	חידוד כל המיומנויות.	כל המושגים הנלמדים.	תרגול ע"פ מאגר ההכתבות חד ודו קוליות הניתנות בבחינות מתכונת ובגרות בשנים הקודמות.	הכתבות מבחינות מתכונת ובגרות מהשנים הקודמות.	מבחן 13% סה"כ: 100%

סולפז' – כיתה יב'

* כל שיעור יחל בכ-5 דקות חימום בו התלמידים יעמדו וישירו תרגילים מהירים וקצרים שמתרגלים את החומר הנלמד. למשל אנטנה, שירת מרווחים, סולמות וכד'.

שיעור	נושא נלמד	דוגמאות
1-4	חזרה וביסוס החומר של שנה שעברה	
5-9	כרומטיקה מתקדמת: #1, #2, #5	<ul style="list-style-type: none"> • הבנת התאוריה ותרגול תאורטי בסולמות שונים (למשל #2 במי במול מז'ור הוא הצליל פה דיאז כפול) • דוגמאות מיצירות מפורסמות
10-16	תרגול קריאה מהדף (פרימה ויסטה) שאיפה לקריאה שוטפת בסולמות של עד שני סמני היתק ועם צליל כרומטי אחד	<p>לפני השירה, על התלמיד לבצע מספר שלבים:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. לעבור על התרגיל ולהבין את הריתמוס שלו 2. לעבור על התרגיל ולהבין את התאוריה (סולם, דרגות, כרומטיקה) 3. לשיר בקול את הסולם הנתון ולבסס לעצמו את הטוניקה ואת הדומיננטה 4. לנסות לשיר בלב את הקו
17-20	שירת כוראלים של באך	<ul style="list-style-type: none"> • שירה בקולות • נגינת קו אחד או שניים ושירת קו שנוסף • זיהוי טעויות מכוונות שמנוגנות על ידי המורה
21-30	חזרה ותרגול כל החומר לקראת בחינות המתכונת והבגרות	

הערכת התלמיד –

עבודה שוטפת בכיתה ושעורי בית 50%

בחני קריאה מהדף 50%

תאוריה אלמנטארית והרמוניה

כותבת: אירנה גלפנד

רציונל

לימודי תיאוריה אלמנטארית והרמוניה הינם בעלי משקל רב בהבנת התפתחות המוזיקה לאורך הדורות. שליטה בתחום זה גורמת להבנת שפה מוזיקאלית של סגנונות שונים. ידע בהרמוניה משפר משמעותית את התחום השמיעתי של כל מוזיקאי. כמו כן, הוא מאפשר למבצעים הבנה מעמיקה של יצירה ומפתח יכולת ביצוע הגיוני ומשכנע בנוסף לאינטרפרטציה אישית.

התוכנית אותה לומדים במגמה הינה ייחודית באופן הוראת המקצוע. החומר הנלמד מקיף נושאים רבים, חושף את התלמידים לסגנונות כתיבה מגוונים הן בתחום הניתוח והן בתחומי היישום שונים עם הדגש על היבטים מוזיקאליים וטכניים כאחד.

הרמה הגבוהה והמעמיקה אליה מגיעים התלמידים לסיום המגמה מאפשרת לכלל התלמידים להתמצא היטב בתקופות שונות ולממשיכים בתחום המוזיקה להתקבל ללא מאמץ למוסדות האקדמיים שונים הן בארץ והן בחו"ל.

מטרות התכנית

1. להביא את התלמידים להבנת השפה הרמונית טונאלית דרך ניתוח שמיעתי וויזואלי.
2. ללמד מהלכים הרמוניים שונים בהתייחסות ורטיקאלית עם הדגש על פונקציה, ולינארית עם הדגש על הולכת קולות.
3. ללמד שליטה תיאורטית ושמיעתית בדומיננטות שניוניות ובתהליכים מודולטוריים.
4. לפתח אצל התלמידים הבנת הקשרים ההרמוניים קרובים ורחוקים ובכך לסייע בהבנה הצורנית של יצירות.
5. לפתח אצל התלמידים יכולת להבדיל בין סגנונות מוזיקאליים שונים ע"פ התייחסותם להרמוניה.
6. לכוון את התלמידים להבנת הקשר בין כל המקצועות המוזיקאליים עם הדגש על חשיבות המקצוע הרמוניה כמקצוע "מקשר" בין כולם.

מפרט התכנים

כיתה י"ב - 2 ש"ש (כל שיעור בטבלה = 2 שעות)

במהלך החודשיים הראשונים של כיתה י"ב תלמידי המגמה לומדים תיאוריה אלמנטארית על מנת ליישר קו בין הבאים מחטיבת הביניים "רעות" לבין הבאים ממקומות אחרים. לאחר מכן מתחיל לימוד הרמוניה מסורתית על בסיס של הבנה שמיעתית של פונקציות הרמוניות והבנה תיאורטית של הרמון סופרן/בס תוך כדי הולכת קולות.

תיאוריה אלמנטארית: שיעורים 1-10, הרמוניה: שיעורים 11-30

מס' שיעור	נושא	מטרות	מושגים מרכזיים	דרכי למידה	דרכי הערכה
1	צליל ורישומו	הכרות עם המקלדת, לימוד שמות האוקטבות, הבנת עקרון הרישום על ידי שימוש בתווים במפתחות שונים.	שמות האוקטבות, מפתחות סול, דו אלט, פה אותיות ומספרים כסמל לתו ולאוקטבה.	הרצאה פרונטאלית, תרגול פענוח הצליל ורישום מקומו, תרגול רישום הצליל ע"פ מקומו. תרגול מעבר ממפתח למפתח.	שליטה בחומר השוטף: השתתפות בכיתה, הכנת משימות בבית 20%
2-3	מרווחים	לימוד מרווחיים לסוגיהם. בניה אפקטיבית	שמות המרווחים. מרווח פשוט (גדול, קטן, זך), מורכב, משלים, אנהרמוני, דיסוננטים וקונסוננטים	הדרכת בניה וזיהוי מרווחים "רחבים" פשוטים ביחס לשכניהם הזכים (6 ל-5, 7 ל-8) ע"פ התאמת סימני היתק בזכים + ע"פ מרווחים משלמים	בוחן מרווחים 10%
4-5	משולש והיפוכיו	הכרת 4 סוגי משולשים והיפוכיהם. בניה מהירה	משולש, סקסטאקורד, קוורטסקסטאקורד,	הדרכת זיהוי ובנית אקורדים ע"פ סוג הקוורטה/קווינטה וטרצה אחת (אם נדרש)	בוחן משולש והיפוכיו 10%
6-7	סולמות מז'וריים ומינוריים, מעגל קווינטות	הקניית מבנה סולם כטטרכורדי	טטרכורד מז'ורי, מינורי, ייחודיות טטרכורדים עליונים במינור. חפיפה. צלילים יציבים, מובילים, הטון המקשר. סולמות מקביליים. מעגל קווינטות וחוקיותו.	זיהוי ובניה טטרכורדים, שימוש בחוקיות הופעת סימני היתק בסולמות מז'וריים ומינוריים.	
8-10	סולמות נוספים. המודוסים הכנסייתיים	הכרת סולמות נוספים והמודוסים ומאפייניהם.	סולם פנטטון, כרומטי, סולם הטונים השלמים. מודוסים מז'וריים, מינוריים, מוקטן. 2 פריגית, 6 דורית, 4 לידית.	הרצאה. הדרכה בבניית המודוס כ"סולם" הבנוי על מדרגה של מז'ור או לפי השתייכותו למז'ור/מינור עם מדרגה ייחודית	מבחן מסכם 20%
11-14	פונקציות הרמוניות ומשמעותן במוזיקה. דרגות ראשיות. כתיבה ב-4 קולות.	הקניית המושגים פונקציה ודרגה. לימוד הרמון סופרן על ידי שימוש במשולשים של דרגות ראשיות. V במינור הרמוני.	פונקציות ודרגות, הכפלה במשולש, שני סוגי פריסה, שלושה מצבי סופרן. הימנעות מקפיצות. הולכת קולות: הגעה לצליל הקרוב (חיבור הרמוני ומלוודי)	הרצאה עם תרגול על הלוח (מורה, תלמיד) + תרגול עצמאי בחוברת תחת השגחה.	בוחן 10%

15-18	הרמון סופרן.	יישום של שתי טכניקות חיבור תוך כדי הבנת הרעיון של מהלכים הרמוניים (פלגאלי, אותנטי, מלא), הימנעות מנסיגה הרמונית	בחירת דרגות, בחירת מצב הפריסה, מנעד, התייחסות לקווי תיבה. הולכה חמורה/קרובה. קווינטות ואוקטבות מקבילות.	הסבר פרונטאלי תוך כדי הדגמות ההרמון על הלוח. בחירת דרגות מנומקת. סקירה מניעתית של טעויות נפוצות. תרגול בחוברת תחת השגחה.
19-20	קפיצות בסופרן במסגרת של אותו משולש. קפיצות טרצות בסופרן ובטנור.	פיתוח מיומנויות ניתוח קו מלודי תוך כדי התייחסות לקפיצות ואפשרות שהיה באותו אקורד.	הגדרת הקפיצה, ייחודיות הקפיצות לקווינטה ולסקסטה. קפיצת טרצות כעיתוי לשינוי מצב פריסה וחיבור הרמוני הכרחי. קפיצת טון מוביל בטנור.	לימוד גישה לוגית להרמון. סימון הקפיצות וניתוחן. תרגול משותף ואינדיבידואלי. בוחן 10%
21-22	סוגי קדנצות. שימוש ב-6/4 קדנציאלי (V קדנציאלית). הרמון בס.	הכרת סוגי קדנצות יציבות ולא יציבות (חצי קדנצה). הבחנה בין קדנצות מושלמות ולא מושלמות עם השמת דגש על מצב הסופרן.	משפט מוזיקאלי וחלוקתו. קדנצה אמצעית (חצי קדנצה) וסופית. קדנצות אותנטיות, פלגאליות ומלאות. 6/4 קדנציאלי. תנאים של הופעתו (צורניים, הרמוניים, ריתמיים), הכפלה.	הרצאה, השמעת מהלכים הרמוניים עם השמת דגש על מהות דומיננטית של 6/4 בקדנצה. קביעת סדר הרמון: ארגון קדנצות, בחירת יתר הדרגות עם רישום הבס.
22-26	סקסטאקורדים של דרגות ראשיות.	שימוש בסקסטאקורדים על מנת לאפשר להרמון קו סופרן מורכב, ליצור קלילות המרקם ולרכך את קו הבס. הרמון בס עם כתיבת קו סופרן מפותח.	איסור הכפלת טרצה, עדיפות הכפלת סופרן. קווינטות ואוקטבות נסתרות, יתרון המהלך 5/3-6 על פני 6/5-3.	הרצאה, השמעת מהלכים הרמוניים עם דגש על השוואה בין משולש לסקסטאקורד. "רכות" הסקסטאקורד, תנועת בס מועדפת. תרגול של הרמון סופרן ובס.
25-26	קוורטסקסטאקו קדים עוברים ועוזרים. תבניות מלודיות והרחבה הרמונית.	6/4 אקורד כעובר ביי משולש וסקסטאקורד של I ו-IV. הרחבת I בהתחלה ובסוף המשפט, הרחבת V באמצע.	הכפלת הבס ב-6/4 אקורדים, תבניות 1-2-3, 4-5-6. משמעות הרחבה הרמונית	הרצאה מבחן מסכם 20%
27-30	V7 והיפוכיו.	העשרת מרקם הרמוני, הוראת טיפול בדיסוננט.	V7-אקורד מרובע במצב יסודי. שמות ההיפוכים ע"פ עקרון בס ממוספר. הכנה ופתרון ספטימה. פתרון לאקורד חסר, V7 חסר ופתרונו. תבנית עם V4/3	טה"כ 100%

כתה י"א- 2 ש"ש (כל שיעור = 2 ש"ש)

תכנית הלימודים של כיתה י"א מתייחסת לכל הדרגות הדיאטוניות וההיררכיה ביניהן. הדרגות המשניות נלמדות כתחליף של ראשיות וכדרגות בי-פונקציונליות. היישום נעשה הן דרך מצבים משולשים שלהן עם התייחסות לאקורדים מוקטנים והן דרך מצבים מרובעים. ההוראה מתקיימת במישורים הבאים: הרמון סופרן ובס, האזנה למהלכים הרמוניים, יצירת מהלכים הרמוניים, ניתוח קטעים מוזיקאליים בהתבססות על ניתוח הרמוני, תוך כדי התייחסות לסגנון היצירה.

מס' שיעור	נושא	מטרות	מושגים מרכזיים	דרכי למידה	דרכי הערכה
1-2	חזרה על חומר כתה יוד	שחזור עקרונות ההולכה, הכפלות	הכפלות במשולשים וסקסטאקורדים, "התנהגות" הספטימה	הרמון סופרן ובס	שליטה בחומר השוטף: השתתפות בכיתה, הכנת משימות בבית 20%
3-4	צלילים זרים	הפיכת תרגילי הרמוניה ליותר? ועשירים, קירבה למוזיקה אמיתית	צליל עובר, שכן (תחתון ועליון), מקדים, שוהה, עובר מודגש. מיקומם הריתמי	הרצאה ודוגמאות, הכנסת צלילים זרים בסופרן תוך כדי הרמון בס וביתר הקולות תוך כדי הרמון סופרן	
5-7	דרגות משניות. היררכיה על ציר הרמוני. דרגה II	הכרות עם דרגה II כתחליף ל-IV. הפנמת מבניה לעומת IV. עקרון ההכפלה בסקסטארורדים של דרגות משניות, שימוש ב-II6.	העשרת התחום הסובדומיננטי. הכפלת טרצה ב-II6 לצורך הבלטת מהות סובדומיננטית. איסור השימוש II5/3 במינור (משולש מוקטן)	הרצאה, השמעת המהלכים עם IV ו-II, הבחנה בייחודיותן. ניתוח הרמוני של קטעים מוזיקאליים.	בוחן 10%
8-10	דרגה VI	הוראת סובמדיאנטה – דרגה משנית הנמצאת בין שתי פונקציות ברורות ותלויות קונטקסט.	דרגה בי-פונקציונלית. מהות טוניקאלית - מיקום לאחר V, פתרון מדומה, הכפלה וסיבותיה. מהות סובדומיננטית – מיקום היררכי, הכפלה/ות.	הרצאה, השמעת המהלכים עם VI, הבחנה בייחודיותה בהיבט הפונקציונלי. ניתוח הרמוני של קטעים מוזיקאליים.	
11-12	מז'ור עם 6 מונמכת	מפגש עם שינוי מלודי במז'ור והפיכתו לקרוב של מינור הרמוני.	השפעה על התחום הסובדומיננטי. זיהוי מוחלט בין טטרקורדים עליונים של מז'ור עם 6 מונמכת לבין מינור הרמוני. מינוריזציה.	הרצאה, השמעת המהלכים עם סובדומיננטות דיאטוניות מול "ממונרות" על ידי 6b. ניתוח הרמוני של קטעים מוזיקאליים.	בוחן 10%
13-15	VII6 במז'ור ומינור הרמוני	הסבר המהות של VII6 כתחליף של V וכאקורד עובר	הרחבת פונקציה דומיננטית, השוואה בין מהלכים עם 4V6/ ו-V4/3. סיבת השימוש בסקסטאקורד	הרצאה, השמעת המהלכים עם VII6 מול המהלכים עם V6/4 ו-V4/3.	מבחן 20%
16-18	בס ממוספר	בס ממוספר כאופן כתיבה בתקופת הבארוק. כורלים של באך.	התייחסות הרמונית ופוליפונית לכתיבה. הולכת קולות חופשית. אופני הרישום אופייניים	הסבר משמעות המספרים, רישום דיסוננטים. מהות ה-# והמקף. תרגול	
19-20	דרגה III, III6 כ עם V, 6, VII	הקניית הסיבות של שימוש ב-III, III6	מדיאנטה – דרגה בי פונקציונלית הנמצאת בין	השמעת מהלכים הרמוניים עם III בקונטקסטים שונים,	בוחן 10%

	ניתוח קטעים מוזיקאליים, הרמון סופרן ובס.	שתי דרגות ראשיות: I ו-V שימושים אופייניים בהקשרים פונקציונליים והכפלות כתוצאה מכך.	ביחוד ב-III6, הסבר המונח V7 עם 6 מול V7 עם 13,	עם 13 כ V7 עם 6.	
21-22	מהלך פריגי	תנועה מלודית פריגית, אפשרויות ההרמון. התייחסות לסדר IV-VII, VI-VII	הסבר ייחודיות המהלך כתופעה מלודית בבס או בסופרן. קדנצה פריגית		בוחן 10%
23-25	II7 והיפוכיו	העשרה של II, שימוש ב-II2 בתור הרחבה, שימוש ב-6/5 ו-4/3 לפני 4/6 קדנציאלי וגם בתבנית במקום IV5/3 ו-IV6. הכנת הספטימה, פתרונות.	הקניית שימוש ב-II7 והיפוכיו במקומות שונים של משפט מוזיקאלי.		
26-28	VII7 והיפוכיו.	העשרה של דומיננטה. שימוש, הכנת הספטימה. פתרון ישיר ודרך V. פתרון של VII7 חצי מוקטן עם הכפלת טרצה.	הקניית שימוש ב-VII7 והיפוכיו, מהותם הדומיננטית. אפיון פונקציונלי של VII4/3		מבחן מסכם 20%
29-30	V9		הקניית המושג נונאקורד, שימוש ב-V9 עם 9' לרוב		סה"כ 100%

כתה י"ב והכנה לבחינת הבגרות- 2 ש"ש (כל שיעור= 2 ש"ש)

תכנית הלימודים בכתה י"ב "מתפצלת" לשני מישורים בולטים: תופעות הרמוניות אצל באך ותופעות הרמוניות במוזיקה קלאסית/רומנטית. הנושאים המרכזיים בשניהם הם דומיננטות שניונית ומודולציות. בתחומי היישום ישנו דגש על הצד המוזיקאלי של התרגילים עם הכוונה לשימוש בצלילים זרים הן בהרמון והן ביצירת מהלכים. בתחום האנליזה נדרש ניתוח הרמוני מדויק תוך כדי יצירת קשר ישיר עם סגנון היצירה המנותחת. התלמידים לומדים להסיק מסקנות נרחבות ונחשפים לכתיבת עבודות חקר בתחום זה.

שיעור מס'	נושא	מטרות	מושגים מרכזיים	דרכי למידה	דרכי הערכה
1-2	חזרה על החומר הנלמד: הרצת נושאים	ריענון ידע קודם	דרגות ראשיות ומשניות, צלילים זרים, מרובעים וטיפול בדיסוננטים	חזרה על הסדר בהרמון בס וסופן	
3-6	דומיננטות שניונית	הקניית המושג "דומיננטה שניונית", ייחודיות הדומיננטות שניונית ל-V ומהותן הסובדומיננטית.	חידוד דרגות דיאטוניות ע"י הובלה אליהן. שימוש נרחב באקורדים מרובעים, עדיפות השימוש בהיפוכים של V7 לדרגה כלשהי. #4 כסימן מובהק לשימוש בדומיננטה שניונית ל-V. אקורדים גיאוגרפיים	הרצאה, ניתוח שמיעתי של מהלכים הרמוניים, ניתוח קטעים מוזיקאליים. הרמון סופן ובס	עבודת כיתה: ניתוח הרמוני 10%
7-10	דומיננטות שניונית - הרחבה	הבנת אקורדים כרומטיים בעלי פונקציה דומיננטית בתוך מערכת טוגאלית. הופעת צלילים כרומטיים כאינדיקציה לשימוש בדומיננטות שניונית.	חידוד דרגות דיאטוניות ע"י הובלה אליהן. שימוש נרחב באקורדים מרובעים, עדיפות השימוש בהיפוכים של V7, VII7 ו-VII6 לדרגה כלשהי	הרצאה, ניתוח שמיעתי של מהלכים הרמוניים, ניתוח קטעים מוזיקאליים. הרמון סופן ובס. יצירת מהלך עם דומיננטות שניונית לסוגיה	בוחן 10% בוחן 10%
11-20	מודולציה. עקרונות הניתוח של כורלים מאת באך ויצירות קלאסיות ורומנטיות. הכרות עם מודולציות לסולמות רחוקים ומודולציות אנהרמוניות.	הקניית מושג המודולציה. הוראת תהליכים מודולטוריים לסולמות הקרובים דרך אקורד ציר ובלעדיו. יעד דומיננטי וסובדומיננטי. הקניית טכניקת ניתוח בהתייחסות לסגנונות שונים	מודולציה לעומת טוניזציה: ביסוס סולם מטרה. קירבת סולמות (קירבה ראשונה, שניה, רחוקה). תהליכים מודולטוריים לסולמות הקרובים. אקורד ציר. משמעות קדנצות בהקשר טונאלי בכורלים. משמעות צלילים כרומטיים אקורדיים ביצירות קלאסיות ורומנטיות.	הרצאה, ניתוח שמיעתי של מהלכים הרמוניים, ניתוח קטעים מוזיקאליים. הרמון בס ממוספר. יצירת מהלך מודולטורי ע"פ תנאים נתונים	מבחן 20% עבודת כיתה: ניתוח כורל מאת באך 10%
21 ועד הבגרות	תרגול לקראת בחינת הבגרות	הפנמה מעמיקה של החומר הנלמד בתחום הניתוח ובתחום היישום.		אנליזה הרמונית, יישום: הרמון בס, סופן, בס ממוספר, יצירת מהלך הרמוני	עבודת חקר להגשה: ניתוח מיניאטורה רומנטית 20% מבחן 20% סה"כ 100%

ספרות המוסיקה ותולדותיה

רציונל

לטפח את אהבת המוסיקה האמנותית ואת יכולת ההאזנה וההבנה שלה.

להעניק לתלמידים השראה ועידוד בעיסוקם האמנותי במוסיקה.

מטרות

1. ליצור הכרה עם רפרטואר בסיסי של יצירות מתקופת הבארוק ועד למאה ה-21
2. ללמד ולהנחיל את דרכי החשיבה ואמצעי הניתוח בהבנת היצירות והסגנון הייחודי לכל תקופה.
3. לפתח את היכולת ליישם את הנלמד בכיתה בהבנת היצירות אותן התלמידים מנגנים בכלים האישיים שלהם.
4. להכיר לתלמידים את הרקע ההיסטורי והחברתי של תקופות אילו תוך לימוד הקשר הרחב בין התפתחות האמנות והמוסיקה לבין התמורות ההיסטוריות והחברתיות ולבין התפתחות המדע והטכנולוגיה.
5. פיתוח יכולת ההקשבה לעומק תוך זיהוי שינויים בעצמה, בגוון ובדרכי הבעה של מבצעים שונים ליצירות מן הרפרטואר הנלמד.

מפרט התכנים

יעודכן בהמשך ע"י המורה ד"ר אופיר אילצקי בתחומים: ימי הביניים – בארוק, התקופה קלאסית, מבוא למוזיקת המאה ה-20

ימי הביניים המוקדמים עד הבארוק כתיב י' - 2 ש"ש

נכתב על ידי דניאל עקיבא

נושא	שעות	מטרות פרטניות לביצוע	מושגים מרכזיים	דרכי למידה	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרכי הערכה + משקלה
בוא לדרכי האזנה	1-6	התלמיד יכיר בהאזנה סגנונות שונים מתקופות שונות. יעמוד על הקווים המשותפים ביניהם והדרך להבחין בכל סגנון וסגנון	צורה, מרקם, מנעד, גוון, תזמור, דינמיקה, קצב	הרצאה. לימוד עצמי על ידי האזנה ליצירות נבחרות.	תקליטורים מיצירות בארטוק, באך, ז'וסקין דה פרה, ג'והן דאולנד, ברהמס.	השתתפות כל השנה 10% שעורי בית 3%
דרכי האזנה "המטוטלת ההיסטורית"	7-12	הכרת והבנת התפתחות האמנות והמוסיקה ברצף התקופות ההיסטוריות	קלאסיקה ורומנטיקה ברצף ה"מטוטלת ההיסטורית"	הרצאה ולימוד עצמי	קורות האמנות- ארנסט גומברייך תקליטורים מיצירות: בינגן, משו, דאולנד, באך, היידן, ברהמס, סטרווינסקי, בולוז, בן חיים	שעורי בית 3%
ל ימי הביניים המוקדמים	13-19	הכרת המוסיקה הדתית גרגוריאנית וזיקתה למוסיקה יהודית	מוסיקה גרגוריאנית, פסלמודיה, הימנון סקוונציה, קנטור,	הרצאה. עבודת בית,	אנציקלופדיה עברית, Grout, תקליטורים.	עבודה 5%
ל ימי הביניים המוקדמים	20-24	זיהוי מערכות צליליות במוסיקה מן התקופה. הכרת השפעתה של תקופה זאת עד לזמננו.	מודוסים אותנטיים ופולגאליים, מיסה מוטט	הרצאה, רישום ואילתור ז'אנרים מן התקופה	תקליטורים	בוהן 5%
הביניים המאוחרים	25-30	הבנת ההתפתחות של המוסיקה תוך זיהוי המרקמים החדשים שנוצרו בתקופה זו.	נקודת עוגב, אורגנום, פורום, פוליפוניה,	הרצאה. לימוד עצמי בספריה.	Grout Grove's Dictionary תקליטורים	שעורי בית 3% עבודה 5%
המאוחרים	31-36	הכרת המוסיקה של שלהי התקופה, הכרת	ארס נובה, מוטטים איזוריתיים, בלד, וירליי,	הרצאה, לימוד עצמי בספרייה	תקליטורים של בינגן ומשו	מבחן

מסכם לימי הביניים 15%			רונדו, רונדלוס, שנסון, טרובדורים וטרוברים.	מוסיקה חילונית מן התקופה		
שעורי בית, 3% עבודה 5%	Grout Grove's Dictionary תקליטורים פרטיטורות של מוטטים של ז'וסקן דה פרה	הרצאה. קונצרט מוסבר בכיתה הכולל קטעים ללאוטה בביצוע המורה. קונצרט מוסבר בסדרה שנערכת בבי"ס.	הרמוניה, הומופוניה, נושא ווריאציות, פוון, גליארד, פוג'ירה לה קדנצה, מוסיקה רזרוטה,	הכרת הקשר בין התפתחות המדע והטכנולוגיה והתמורות ההיסטוריות לבין התפתחות המוסיקה והאמנות.	37-42	רנסנס
מבחן מסכם על רנסנס 15%	תקליטורים ופרטיטורות של: דאולנד, פלסתרונה, מונטוורדי	קטעי שירה ונגינה בביצוע תלמידים וניתוחם בכיתה, הרצאה	אלמנד, פנטסיה, ריצ'רקארה, פרלוד, לאוטה, טבולטורה, אייר, מדריגל, קונצ'רטו	התפתחות המוסיקה בשלהי התקופה וזיקתה לבארוק המוקדם	42-47	רנסנס
הכנת יצירה לביצוע כולל ניתוח 5% בוהן 5%	תקליטורים ופרטיטורות של קורלי רובר דה ויזה	השמעת יצירות וניתוחן על ידי התלמידים בכיתה.	בסו קונטינואו, סונטה דה קייזה, סונטה דה קאמרה	לימוד והפנמת הסגנון לצורך שיפור הביצוע של יצירות מהתקופה	48-53	
שיעורי בית, 3% מבחן מסכם 15%		הרצאה, קונצרט מוסבר של המורה בכיתה, ביצוע יצירות וניתוחן על ידי תלמידים	סוויטה, פרטיטה, קונצ'רטו, קנטטה, מיסה, קישוטי בארוק, אלתורי בארוק, בארוק צרפתי, אמנות הפוגה	לימוד קישוטי הבארוק ואלתוריו לצורך יישומם ביצירות הבארוק וביצירות באך	54-60	

התקופה הקלאסית - כיתה יא 2 ש"ש
נכתב על ידי פרופסור חיים פרמונט

נושא	שעות	מטרות לביצוע	מושגים מרכזיים	דרכי למידה	ביבליוגרפיה/ רפרטואר	דרכי הערכה
<p>הקדמה כללית: הבארוק והקלאסיקה</p> <p>מעמדו של האמן במאה ה-18.</p>	2	<p>(1) יצירת כלים לניתוח של יצירות מוסיקאליות</p> <p>(2) הבנה של סגנון המוסיקה הקלאסית של המאה ה-18</p> <p>(3) הכרות עם שלושת המלחינים הגדולים של הקלאסיקה: היידן, מוצארט, בטהובן</p> <p>(4) סקירת ז'אנרים ומדיומים עיקריים</p>	<p>(1) הומופוניה</p> <p>(2) פוליפוניה</p> <p>(3) מחשבת הסונאטה</p> <p>(4) דראמה במוסיקה</p>	<p>הרצאת פתיחה.</p> <p>האזנה וניתוח בכתה של סונאטה מס' 1 לפסנתר מאת היידן</p>	<p>D.J. Grout: <u>A History of Western Music</u></p> <p>Charles Rosen: <u>The Classical Style</u></p>	<p>השתתפות ומעורבות כל נוכחות. הקורס 10%</p> <p>עבודת בית 2%</p>
<p>יוסף היידן - "אבי הסימפוניה".</p> <p>הסימפוניות המוקדמות.</p>	4	<p>(1) הכרת תולדות חייו ופועלו של היידן</p> <p>(2) הבנת תרומתו כ"אבי הסימפוניה"</p> <p>(3) הכרת הסימפונית המוקדמות כמייצגות את שלב המעבר מהברוק לקלאסיקה.</p> <p>(4) הכרה עם ההרמוניה ופעולתה בקנה מידה רחב - כמעצבת הצורה המוסיקאלית</p>	<p>(1) תמאטיקה</p> <p>(2) נושא</p> <p>(3) גשר</p> <p>(4) coda</p> <p>(5) אכספו-זיכיה</p> <p>(6) פיתוח</p> <p>(7) נקודת עוגב</p> <p>(8) מחזר</p> <p>(9) מונו-</p> <p>תמאטיות</p> <p>(10) אמנות התזמור</p>	<p>האזנה ליצירות בכתה תוך עיון בתכלילים.</p> <p>ניתוח היצירות בכתה.</p>	<p>היידן: סימפוניות 6-7-8 ("בוקר", "צהריים", "ערב")</p>	<p>עבודת בית 2%</p>

עבודת בית 2%	היידן: סימפוניה מס' 44, "האבל" סימפוניה מס' 45, "הפרידה"	כנ"ל	כנ"ל	(1) הכרה של הסימפוניות ה"מינוריות" (הכתובות בסולמות מינוריים) של היידן. (2) המשך הכרת אמצעי העיצוב והגיבוש של הצורה המוסיקאלית ופעילותם ההדדית: מוטיביקה, תמאטיקה והרמוניה.	4	"הסער והפריץ"
עבודת בית 2%	היידן: סימפוניה מס' 100, "הצבאית" סימפוניה מס' 104, "לונדון"	כנ"ל	כנ"ל	(1) הכרה של הסימפוניות המאוחרות של היידן שנכתבו בלונדון (2) סיכום סגנונו הסימפוני של היידן ותרומתו לפיתוח והתפתחות הסימפוניה והתזמור הסימפוני של המאה ה-18.	4	היידן בלונדון
בחינה מסכמת על יצירות היידן שנלמדו. 15%	היידן: רביעיות אופוס 76: "הקיסר", "הקווינטות"	האזנה תוך התבוננות בתכליל. ניתוח היצירות בכתה.	(1) ז'אנר (סוגה) (2) מדיום (הגוף המבצע) (3) מוסיקה קאמרית (4) נושא ווריאציות	(1) הכרה והבנה של יצירתו ותרומתו של היידן למדיום של רביעיית המיתרים (2) הכרה עם רביעיות המיתרים המאוחרות של היידן	4	היידן ורביעיית המיתרים
עבודת בית 2%	מוצארט: קונצ'רטו לפסנתר K.466 ברה מינור קונצ'רטו לפסנתר ב דו מז'ור K. 467	כנ"ל	(1) אכספו- זיציה כפולה (2) רונדו (3) רונדו-סונאטה (4) רונדו-סונאטה	(1) הכרה והבנה של ז'אנר הקונצ'רטו הקלאסי ושילובו במחשבת הסונאטה (2) הכרה עם הקונצ'רטי של מוצארט לפסנתר.	4	מוצארט: הקונצ'רטי לפסנתר

			והקונצ'רטו			
מוצארט: המוסיקה הווקאלית	4	(1) הכרת המדיום הווקאלי-מקהלתי. (2) הכרת יצירותיו הווקאליות הגדולות של מוצארט והתייחסותו למסורת המוסיקאלית של המדיום. (3) הכרת הטקסטים של המיסה והרקוויאם.	(1) SATB - קולות המקהלה (2) אריה קונצרטנטית (3) מיסה (4) מיסת רקוויאם (5) פוגה כפולה	כנ"ל	מוצארט: המיסה הגדולה בדו מינור K.427 רקוויאם ברה מינור K. 626	בחן 10%
מוצארט: המוסיקה הקאמרית	6	הכרה והבנה של יצירות מתחום המוסיקה הקאמרית מאת מוצארט.	חמישיית קלרנית	כנ"ל	מוצארט: חמישייה לקלרנית ומיתרים K. 581 רביעיית מיתרים ברה מינור K.421 רביעיית מיתרים בדו מז'ור K.465 "הדיסוננסים".	עבודת בית 2%
לודביג וון בטהובן	2	(1) הכרת תולדות חיי וסקירת יצירתו. (2) הבנת המושג של הרומאנטיקה במוסיקה. (3) הבנת מעמד האמן ו"רוח התקופה" לקראת	מרכיבי הסונאטה והפוליפוניה קלאסיקה ורומנטיקה במוסיקה וההבדלים הסגנוניים ביניהן.	הרצאת פתיחה.	האזנה/ נגינה בכתה של קטעים קצרים מתוך סונאטות לפסנתר של בטהובן. ניתוח והדגמת יחסו המיוחד של בטהובן לעיצוב הצורה המוסיקאלית.	עבודת בית 2%

				סוף המאה ה-18. (4) הבנת המושגים של תוכן (מוסיקאלי ואחר) וצורה במוסיקה, ויחסי הגומלין ביניהם.		
	בטהובן: סונאטות לפסנתר: - אופ' 2 מס' 1 - אופ' 10 מס' 1 - אופ' 13 - ("הפתית") - אופ' 27 מס' 2 - ("אור הירח") - אופ' 110	האזנה, נגינה בכתה, התבוננות בתכליל, ניתוח תמאטי, הרמוני וצורני של היצירה	(1) משפט מתפצל (2) יחסי הגומלין בין התמאטיקה וההרמוניה ביצירה	(1) הכרת סונאטות נבחרות לפסנתר של בטהובן, וטיפול המיוחד במדיום ובז'אנר. (1) הכרת סונאטות נבחרות מאת בטהובן והבנת תרומתו וחידושיו במדיום ובז'אנר.	6	בטהובן: הסונאטות לפסנתר
בחן 10%	בטהובן: רביעיות כלי קשת: - אופ' 18 מס' 4 - אופ' 59 מס' 1 ("רזומבסקי") - אופ' 133 ("הפוגה הגדולה")	כנ"ל	(1) העמקת ההבנה במושגי ומרכיבי הצורות השונות וביטויין ביצירות בטהובן. (2) וריאציות פוגאליות.	הכרת רביעיות נבחרות מאת בטהובן והבנת תרומתו וחידושיו במדיום ובז'אנר.	4	בטהובן: רביעיות המיתרים
עבודת בית 2%	בטהובן: קונצ'רטי לפסנתר מס' 3 בדו מנור מס' 4 בסול מז'ור מס' 5 במי במול מז'ור ("הקיסר")	כנ"ל	העמקת ההבנה במושגים הקשורים לקונצ'רטו הקלאסי וליישום של מחשבת הסונאטה בו.	הכרת קונצ'רטי נבחרים לפסנתר מאת בטהובן ואת תרומתו הייחודית למדיום והז'אנר.	3	בטהובן: הקונצ'רטי לפסנתר

	<p>בטהובן: סימפוניות: מס' 3 ("ארואיקה") מס' 9</p>	<p>כנ"ל</p>	<p>(1) העמקת ההבנה במושגים הקשורים לסימפוניה, ולצורת הסונאטה. (2) וריאציות ווריאציות אופי. (3) העמקת ההבנה במערכת היחסים בין חומר (מוסיקלי) ולבין הצורה.</p>	<p>(1) הכרת סימפוניות נבחרות מאת בטהובן ואת תרומתו וחידושו במדיום ובז'אנר. (2) צורת הסונאטה המורחבת (3) ווריאציות אופי (4) פוגה כפולה (5) הצורה ה"מעגלית".</p>	<p>3</p>	<p>בטהובן: הסימפוניות</p>
	<p>בחינה מסכמת על בטהובן ועל הסגנון הקלאסי 15%.</p>	<p>הרצאת סיכום ודיון.</p>	<p>(1) בין קלאסיקה לרומנטיקה. (2) דראמה במוסיקה. (3) שבירת מסגרות. (4) הצורה המוסיקאלית כתוצאה של פעולת הפרמטרים השונים ביצירה.</p>	<p>(1) הבנת יחסי הגומלין בין תוכן לצורה מוסיקאליים. (2) הבנת יחסי הגומלין בין החומר המוסיקאלי ומהותו, לבין הטיפול בו.</p>	<p>2</p>	<p>סיכום: "לחשוב מחוץ לקופסא"</p>
<p>100%</p>					<p>60</p>	<p>סה"כ שע'</p>

התקופה הרומנטית י"ב - 2 ש"ש

המורה: אמיר ברנהרד

נושא	שעות	מטרות פרטניות לבצוע	מושגים מרכזיים	דרכי למידה	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרכי הערכה + משקלה
מבוא לתקופה הרומנטית	1-4	הכרת המלחין וסגנון כתיבתו, הקניית יכולת ומיומנות לניתוח פרטיטורה מבחינת: צורה, מבנה, הרמוניה, מלודיה, תזמור, מרקם וכו'. הקניית מיומנות לכתיבת עבודות וניתוח יצירות. פתיחת התלמיד להבנת המוזיקה כנושא שיעזור לו בביצוע היצירות אותן הוא מנגן.	מבוא כללי: מקומה של האסטטיקה, זרמים, מסתורין, נפש, משוררים, חיפושים צורניים, גרנד אופרה, רומנטיקה לאומית, התפתחות הפסנתר, צילו של בטהובן, נאו קלסציזם, נאו ברוק ועוד. ניתוח אומנות פלסטית: רומנ' ספרדית, גרמנית ואנגלית: גויה – הקולוסוס פרידיך – גבר ואישה מביטים בירח. טרנר – השחר עולה על שרידי הספינה שנטרפה	הסבר והבנת היצירה, הכרות עם המלחין, התקופה, הצורה, האסטטיקה, הטקסט, קשר בין טקסט ומוזיקה, מיומנות קריאת פרטיטורות ומעקב אחרי האזנה, האזנה לפרטואר, ניתוח פרטיטורה, קריאת פרטיטורה במקלדת, עבודה בבית, ניתוח הרמוני, מלודי, צורני וכו'.	חוברת הלימוד/ אמיר ברנהרד עמ' 1-4 אנציקלופדיה לאומנות הציור והפיסול, כרך 3 אופקים חדשים	<u>השתתפות בכיתה כל השנה 10%</u> <u>הכנת שיעורי בית כל השנה 10%</u>
שוברט: סימפוניה לידר מחזור שירים	5-10	כנ"ל	סימפוניה: הבלתי גמורה הליד הגרמני: הנערה ליד הכישור, הטרטה, שר היער מחזור שירים: הטוחנת היפה חמישיית דג השמך פרק 4	כנ"ל	חוברת הלימוד עמ' 5-12 עדה ברודסקי: הליד הגרמני אזנבור: ודאו - ביצוע שנסונים צרפתיים, וודאו בביצוע: פרלמן, צוקרמן, בירנבוים, מהטה, ודה-פרה	עבודת בית 15% העבודה מוגשת בשלב זה א. מתוך זיקה לחומר הנלמד(לידר של שוברט) ב. כדי לא להיכנס לתקופת העומס ביב'
מנדלסון: אוברטורה וקונצ'רטו	11-16	כנ"ל	אוברטורה: חלום ליל קיץ אורטוריה: אליהו קונצ'רטו: קונצ'רטו לכינור במי מינור אופ. 64	כנ"ל	חוברת הלימוד עמ' 15-19 תרגום לטקסט ביצועים שונים	מבחן 10%
נושא	שעות	מטרות פרטניות לבצוע	מושגים מרכזיים	דרכי למידה	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרכי הערכה + משקלה
שומן:	17-22	כנ"ל	מיניאטורות:	הסבר והבנת	חוברת הלימוד	

	עמ'14-13 עדה ברודסקי: הליד הגרמני	היצירה, הכרות עם המלחין, התקופה, הצורה, האסטיטיקה, הטקסט, קשר בין טקסט ומוזיקה, מיומנות קריאת פרטיטורות ומעקב אחרי האזנה, האזנה לרפרטואר, ניתוח פרטיטורה, קריאת פרטיטורה במקלדת, עבודה בבית, ניתוח הרמוני, מלודי, צורני וכו'.	תמונות ילדות – מחזור קטעים. לידר מתוך "אהבת המשורר"			מיניאטורות ולידר
מבחן 10%	חוברת הלימוד עמ' 20-23	כנ"ל,	מיניאטורות לפסנתר: אימפרומפטו אופ. 66, מזורקה אופ.17 מס' 4, וולס בדו דיאז מינור אופ. 64 מס' 2. פרלודים אופ. 28 מס': 2,4,6,15,20,24	הכרת המלחין וסגנון כתיבתו, הקניית יכולת ומיומנות לניתוח פרטיטורה מבחינת: צורה, מבנה, הרמוניה, מלודיה, תזמור, מרקם וכו'. הקניית מיומנות לכתיבת עבודות וניתוח יצירות. פתיחת התלמיד להבנת המוזיקה כנושא שיעזור לו בביצוע היצירות אותן הוא מנגן.	23-28	שופן: רפרטואר לפסנתר
	חוברת הלימוד עמ' 27-28	כנ"ל	לילה על הר קרח תמונות בתערוכה	כנ"ל	29-33	מוסורגסקי: רומנטיקה לאומית
	חוברת הלימוד עמ' 24-26 צ'יקובסקי ביוגרפיה מאת הרבט וינשטוק	כנ"ל	פנטזי - אוברטורה: רומאו ויוליה סימפוניה: מס' 4 מיניאטורה: יוני מתוך עונות השנה.	כנ"ל	34-38	צ'יקובסקי: אוברטורה, סימפוניה ופסנתר
	תמונות פראג, המולדבה ומוזיאון סמטנה בפראג	כנ"ל	פואמה סימפונית – מולדבה סימפוניה: מהעולם החדש רביעייה: אמריקאנית.	כנ"ל	39-44	סמטנה ודבוז'ק רומנטיקה לאומית
דרכי הערכה + משקלה	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרכי למידה	מושגים מרכזיים	מטרות פרטניות לבצוע	שע- ות	נושא
כנ"ל		כנ"ל הסבר והבנת היצירה, הכרות עם המלחין, התקופה, הצורה, האסטיטיקה, הטקסט, קשר בין טקסט ומוזיקה, מיומנות קריאת	רפסודיה הונגרית מס' 2	הכרת המלחין וסגנון כתיבתו, הקניית יכולת ומיומנות לניתוח פרטיטורה מבחינת: צורה, מבנה, הרמוניה, מלודיה, תזמור,	45-47	ליסט – רפסודיה רומנטיקה לאומית

		פרטיטורות ומעקב אחרי האזנה, האזנה לפרטואר, ניתוח פרטיטורה, קריאת פרטיטורה במקלדת, עבודה בבית, ניתוח הרמוני, מלודי, צורני וכו'.		מרקם וכו'. הקניית מיומנות לכתיבת עבודות וניתוח יצירות. פתיחת התלמיד להבנת המוזיקה כנושא שיעזור לו בביצוע היצירות אותן הוא מנגן		
	תרגומה של לאה גולדברג לאיבסן	כנ"ל	סוויטה: פר גינט (מס' 2)	כנ"ל	48-51	גריג – סוויטה, רומנטיקה לאומית
		כנ"ל	אוברטורה לאופרה: טנהויזר	כנ"ל	52	ווגנר - אוברטורה לאופרה
	חוברת הלימוד עמ' 29-31 הספר "אופרה" מאת שלמה הד, וודאו של האופרה	כנ"ל	ליטורגיקה: רקוויאם אופרה: איאדה	כנ"ל	53-54	ורדי – אופרה ורקוויאם
	וודאו האופרה	כנ"ל	אופרה: כרמן	כנ"ל	55	ביזה - אופרה
מבחן מסכם 15%	חוברת הלימוד עמ' 19 תרגום המוטט מהתנ"ך -"ברהמס" גדולי המוזיקה	כנ"ל	מוטט: Varum למקהלה מעורבת (נאו ברוק) רביעה: אופ. 51 מס' 1 סימפוניה: מס' 4 פר' 1, 4-פסקליה ליטורגיקה: רקוויאם גרמני פר' 1, 2, 3	כנ"ל	55-57	ברהמס - קלסציזם רומנטי, מוטט, רביעייה, פסקליה ורקוויאם גרמני
	מהלך, "גדולי המוזיקה"	כנ"ל	סימפוניה: מס' 2	כנ"ל	58	מהלך - סימפוניה
מתכונת 30%		כנ"ל	חזרה על היצירות	כנ"ל	59-60	סיכום והכנה לקראת מתכונת ובגרות

מבוא למוסיקת המאה ה-20 לכתה י"ב- 2 ש"ש

נכתב על ידי פרופסור חיים פרמונט

נושא	שעור	מטרות פרטניות לביצוע	מושגים מרכזיים	דרכי למידה	ביבליוגרפיה/ רפרטואר	דרכי הערכה
<p>הקדמה כללית: המאה ה-20 וייחודה מצב השפה המוסיקאלית לקראת תחילת המאה ה-20</p>	3	<p>(1) ביסוס הידע וההבנה של המטרות העיקריים והרלבנטיים לנושאי הלימוד במאה ה-20</p> <p>(2) יצירת מודעות ומבט-על לגבי הזרמים העיקריים במוסיקת המאה ה-20</p>	<p>(1) הרמוניה משוטטת</p> <p>(2) מוסיקה וזהות לאומית</p> <p>(3) ערעור הפונקציונאליות ההרמונית.</p>	<p>(1) הרצאת פתיחה.</p> <p>(2) הצגת תרשים זרימה של התפצלות הסגנונות והזרמים העיקריים במוסיקת המאה ה-20</p>	<p>הנס היינץ שטוקנשמידט: המוסיקה של המאה העשרים הוצאת עם עובד, 1968</p> <p>Robert Morgan: Twentieth Century Music W.W.Norton & Company, N.Y.</p> <p>ריכרד ווגנר: הפרליוד ל"טריסטן ואיזולדה"</p>	עבודת בית 3%
<p>אכספרסיוניזם: האסכולה הווינאית השנייה</p>	7	<p>(1) הכרה והבנת האסתטיקה והטכניקה של המוסיקה של האסכולה הווינאית השנייה.</p> <p>(2) הכרה עם האכספרסיוניזם באמנות הפלסטית.</p>	<p>(1) א-טונאליות</p> <p>(2) דודקפונייה ("שיטת 12 הטונים")</p> <p>(3) טרנס-פוזיציות: P,I,R,RI</p> <p>(4) "וריאציות נצחיות" (perpetual variations)</p> <p>(5) "מלוודיית צבעי הצליל" (klangfarben-)</p>	<p>האזנה תוך כדי עיון בתכלילים וניתוח משותף של היצירות.</p>	<p>ארנולד שונברג: - ליל הוד - 5 קטעים לתזמורת אופ' 16 - רביעיית מיתרים מס' 4</p> <p>אלבן ברג: - סונאטה לפסנתר אופ' 1 - קונצ'רטו לכינור</p>	עבודת בית 3%

			(melodie (6) סימטריה/ א- סימטריה (7) מיניאטורה			
	אנשון פון ווברן: - פסקאליה אופ' 1 - קטעים לרביעייה אופ' 5 - וריאציות לפסנתר אופ' 27					
בחן 5%	דביוסי: - 3 נוקטורנים לתזמורת - אחה"צ של פאון - פרלודים לפסנתר (ספר ראשון) רוול: גספרד (שדון) של הלילה	האזנה בכתה, תוך כדי עיון בתכלילים וניתוח היצירות. התבוננות בעבודות ציירים אימפרסיוניסטים מונה, פיסארו, סיסלי, מאנה, רנואר.	(1) אימפרסיוניזם (2) פרלזים (3) מודאליות (4) צבעוניות בהרמוניה ובתזמור (5) ערעור הפונקציונאליות.	(1) הכרה עם האימפרסיוניזם בציור. (2) הכרת והבנת מאפייני הסגנון האימפרסיוניסטי כפי שבא לידי ביטוי ביצירות דביוסי ורוול.	8	אימפרסיוניזם: דביוסי ורוול

עבודת בית 3%	סטרואינסקי: - "פטרשקה" - "פולחן האביב" - "מעשה בחייל"	האזנה בכתה, תוך כדי עיון בתכלילים וניתוח היצירות.	(1) בי-מודאליות / בי-טונאליות (2) סימטריה וא- סימטריה במקצב ומשקל. (3) הכתיבה ב"בלוקים". (4) התפתחות "אדיטיבית" – באמצעות עיבוי המרקם.	(1) הכרה והבנת סגנונו המוקדם של סטרואינסקי	8	"ברבריזם": איגור סטרואינסקי
-----------------	---	--	--	---	---	---------------------------------------

<p>מבחן מסכם 10%</p>	<p><u>סטרואינסקי:</u></p> <p>- סימפוניית תהילים</p> <p>- קונצ'רטו לכינור</p> <p><u>בלה ברטוק:</u></p> <p>- דואטים לשני כנורות</p> <p>- מוסיקה לכלי קשת, כלי הקשה וצ'לסטה.</p> <p>- קונצ'רטו לתזמורת</p> <p><u>פאול הינדמית:</u></p> <p>- "מאטיס הצייר" - סימפוניה</p> <p>- "לודוס טונאליס" - לפסנתר.</p>	<p>כנ"ל</p>	<p>(1) מודאליות -</p> <p>(2) מוסיקה עממית: השראה, ציטוט, עבוד, הטמעה.</p>	<p>10 (1) הכרה והבנת אופן ההשראה וההשלכה של הקלאסיקה והבארוק במוסיקת המאה ה-20</p> <p>(2) הכרת רפרטואר ברוח הניאו-קלאסיקה</p> <p>(3) השלכת התובנות הללו לסגנונות אחרים ולמסורות מוסיקאליות אחרות.</p> <p>(4) הכרת והבנת משמעותו של המחקר האתנו-מוסיקולוגי והשפעתו על מלאכת היצירה.</p>	<p><u>ניאו-קלסיציזם/ ניאו בארוק</u></p>
<p>עבודת ביה 3%</p>	<p><u>דימיטרי שוסטקוביץ':</u></p> <p>- רביעייה מס 8</p> <p>- סימפוניה מס' 7 ("לנינגרד")</p> <p><u>סרגיי פרוקופייב:</u></p> <p>- הסימפוניה ה"קלאסית"</p> <p>- קונצ'רטו לפסנתר מס' 2</p>	<p>כנ"ל</p>	<p>(1) פוליטיזציה של האמנויות</p> <p>(2) "סוצ-ארט": "ריאליזם סוציאליסטי</p> <p>(3) "ניאו-רומנטיקה" - השפעת התוכן [המוסיקאלי והאחר] על הצורה המוסיקאלית</p>	<p>6 (1) הכרה והבנה של מוסיקה אמנותית רוסית במאה ה-20</p>	<p><u>רוסיה:</u></p>
<p>עבודת ביה 3%</p>	<p><u>צ'ארלס אייבס:</u></p> <p>- שאלה ללא מענה.</p> <p><u>אהרון קופלנד:</u></p>	<p>כנ"ל</p>	<p>(1) מודאליות</p> <p>(2) פנטטוניקה</p> <p>(3) הציטוט</p>	<p>6 הכרה עם מוסיקה אמנותית אמריקאית מהמאה ה-20</p>	<p><u>אמריקה:</u></p>

	<p>- אביב בהרי האפאלאצ'ים</p> <p><u>ג'ורג' קראמב:</u></p> <p>- מקרוקוסמוס לשני פסנתרים</p>		והקולאז'		
<p>עבודת בית 3%</p> <p>בחן 5%</p>	<p><u>אוליבייה מסיאן:</u></p> <p>- רביעייה לאחרית הימים.</p>	כנ"ל	<p>(1) מודאליות (לפי שיטת מסיאן)</p> <p>(2) פולינדרומים ריתמיים</p> <p>(3) "טלאה" ו"קולור" – יישום שיטות אירגון ריתמיות מהמאה ה-14 במאה ה-20.</p>	<p>2</p> <p>הכרה עם יצירתו של מסיאן ועם חידושו כחלוץ האוונגרד האירופי.</p>	<u>אוליבייה מסיאן:</u>
<p>עבודת בית 3%</p>	<p><u>קשישטוף פנדרצקי:</u></p> <p>- קינות לזכר נפגעי הירושימה.</p> <p>- הפסיון על פי לוקאס.</p> <p><u>ויטולד לוטוסלבסקי:</u></p> <p>- מוסיקת אבל לזכרו של ברטוק.</p> <p>- סימפוניה שנייה.</p>	כנ"ל	<p>(1) סונאריזם</p> <p>(2) נוטאציה פרופורציונאלית</p> <p>(3) ארטיקולציות חדשות בכלי קשת.</p>	<p>4</p> <p>הכרה עם מוסיקה מפולין וחידושיה במחצית השנייה של המאה ה-20.</p>	<u>פולין:</u> "הרנסנס הפולני"
<p>בחן 5%</p>	<p><u>בנג'מין בריטן:</u></p> <p>- סרנדה לטנור, קרן</p>	כנ"ל	המשך ההתבוננות ביישום ושימוש	<p>2</p> <p>הכרה עם המוסיקה האמנותית האנגלית במאה ה-20</p>	<u>אנגליה</u>

	ומיתרים. - רקוויאם המלחמה.		בטכניקות הארגון הצלילי והצורני מהזרמים והסגנונות האחרים באירופה ובארצות הברית.		
עבודת בית 3%	<u>פיליפ גלאס:</u> קונצ'רטו לכנור.	כנ"ל	(1) מיניטמליזם (2) פוסט- מודרניזם באמנויות אחרות.	2 הכרה עם הפוסט מודרניזם במוסיקה האמנותית של סוף המאה ה-20	<u>"פוסט מודרניזם"</u> ה"שיבה אל הטונאליות"
מבחן מסכם 10% מתכונת 30%		תדריך לקראת הבחינות: מתכונת ובגרות.	חזרה כללית על החומר. הדגשת המגבלות של ההכללה. ציון מלחינים וזרמים שלא עברנו עליהם: הסריאליזם האינטגרלי, ג'ון קייג', אלפרד שניטקה, ג'ז, עולם המוסיקה הפופולארית, THE ,BEATLES ועוד.	2 דיון מסכם בחומר הנלמד, ובבעייתיות של ההטרונגניות של המוסיקה של המאה ה-20.	<u>סיכום:</u>
				60	סה"כ שע'

נספחים

נספח 1 - סיכום דרכי הערכה

א. סיכום דרכי הערכה בפיתוח שמיעה

1) קצב

סיכום דרכי הערכה בכל שנת לימוד י'-י"ב

קריטריון	השתתפות בכיתה	בחני/מבחני קריאה מהדף	הכתבות	סה"כ
אחוזים	33.3	33.3	33.3	100

שקלול הציונים לציון ההגשה (מגן)

כיתה	אחוזים
י'	25
י"א	25
י"ב	25
מתכונת	25
סה"כ	100

2) הכתבות

סיכום דרכי הערכה בכל שנת לימוד י'-י"ב

קריטריון	עבודה בכיתה שליטה בחומר	בחנים	מבחנים	סה"כ
אחוזים	20	28	52	100

שקלול הציונים לציון ההגשה (מגן)

כיתה	אחוזים
י'	25
י"א	25
י"ב	25
מתכונת	25
סה"כ	100

3) סולפז'

סיכום דרכי הערכה בכל שנת לימוד י'-י"ב

קריטריון	השתתפות בכיתה	בחני/מבחני קריאה	סה"כ
אחוזים	50	50	100

שקלול הציונים לציון ההגשה (מגן)

כיתה	אחוזים
י'	25
י"א	25
י"ב	25
מתכונת	25
סה"כ	100

הציון הסופי בכל אחד משלושת מקצועות פיתוח השמיעה (קצב, הכתבות, סולפז') מורכב מ-50% ציון הגשה ו-50% בחינת הבגרות.

ציון ההגשה בסולפז' ופיתוח שמיעה מורכב מממוצע ציוני ההגשה של שלושת תחומי המקצוע: קצב, הכתבות, סולפז'

הציון הסופי בפיתוח שמיעה מורכב מ-50% ציון הגשה ו-50% בחינת הבגרות.

פירוט הקריטריונים המרכיבים את הציונים בהכתבות

עבודה בכיתה ושליטה בחומר- הכוונה להכתבות בכל שיעור ושיעור. אמנם אילו הכתבות ללא ציון אך באמצעותן ניתן לעקוב אחר יכולתם של התלמידים ושליטתם בחומר הנלמד.

בחנים: בד"כ ניתנים ללא הודעה מראש ומהווים אינדיקציה מדויקת למדי למצב התלמידים. הבחנים נערכים לפחות אחת לחודש. בד"כ לאורך השנה ניתנים 4 בחנים ו- 4 מבחנים, כאשר הדרישות אליהם למעשה זהות.

מבחנים- ההכתבות לא יותר מורכבות מאשר בבחנים. ההבדל העיקרי בין בוחן למבחן מתבטא במשקל ההכתבה (במבחן בד"כ תינתן הכתבה במשקל 4/4 ובמשכי צלילים קצרים לעומת הבוחן בו יופיע משקל 2/4 או 3/4 ומשכי צלילים ארוכים יותר), כך שהכתבה במבחן יותר אינטנסיבית.

ב. סיכום דרכי הערכה בתאוריה והרמוניה

סיכום דרכי הערכה בכל שנת לימוד י"ב

קריטריון	עבודות בית, השתתפות בכיתה כיתה י"ב – עבודת חקר	בחנים כיתה י"ב – בחנים ועבודות כיתה	מבחנים	סה"כ
אחוזים	20	40	40	100

שיקולול ציונים לציון ההגשה (מגן):

כיתה	אחוזים
י'	25
י"א	25
י"ב	25
מתכונת	25
סה"כ	100

הציון הסופי מורכב מ%50 ציון הגשה (מגן) ו%50 ציון בחינת הבגרות.

פירוט הקריטריונים המרכיבים את הציונים במקצוע תאוריה אלמנטארית והרמוניה

עבודות בית

1. כל תלמיד מקבל בהתחלת שנה חוברת בה ישנם הסברים ותרגילי יישום. במהלך השיעור כל אחד מהרמן בס/סופרן, יוצר מהלכים הרמוניים וממשיך בעבודתו בבית עבודה זו נבדקת בשיעור הבא.
2. ניתוח קטעים מוסיקאליים נעשה גם הוא בכיתה, נמשך בבית ונבדק בשבוע לאחר מכן.
3. בכיתה י"ב התלמידים המקבלים קטעי ניתוח ארוכים בתור **עבודת חקר** הנעשית בבית.

בחנים – ארבע בשנה. הבחנים דורשים התמצאות בחומר, יכולת לעמוד בזמנים בפתרון תרגילים. בכיתה י"ב שתי עבודות ניתוח כיתתיות במקום בחנים עם תרגילי יישום.

מבחנים – שניים בשנה. המבחנים כוללים תרגילים בהיקף רחב יותר וקטעי ניתוח. בכיתה י"ב קטעי הניתוח אינם מופיעים במבחנים. בכיתות י"א וי"ב כל מבחן מכיל תרגילי הרמון, לעיתים יצירת מהלך, שאלות תיאורטיות וקטע ניתוח.

ג. סיכום דרכי הערכה בספרות המוסיקה ותולדותיה

1. ימי הביניים המוקדמים עד הבארוק (כיתה י')

השתתפות בכיתה – 10%
שיעורי בית – 15%
הגשת והכנת יצירות – 20%
בחנים ומבחנים – 55%
סה"כ – 100%

2. התקופה הקלאסית (כיתה י"א)

נוכחות והשתתפות בשיעורים – 10%
עבודות בית – 20%
בחנים – 40%
מבחנים – 30%
סה"כ – 100%

3. התקופה הרומנטית (50% מציון סופי כיתה י"ב)

השתתפות בכיתה – 10%
הכנת שיעורי בית, שליטה בחומר הנלמד בכיתה – 10%
הגשת עבודה – 15%
מבחנים – 35%
מתכונת – 30%
סה"כ – 100%

4. מבוא למוסיקת המאה ה-20 (50% מציון סופי כיתה י"ב)

נוכחות והשתתפות בכיתה – 11%
מבחנים – 20%
בחנים – 15%
עבודות בית – 24%
מתכונת – 30%
סה"כ – 100%

שקלול הציונים לציון ההגשה (מגן) במקצוע תולדות המוסיקה

כיתה י' – 20%

כיתה יא' – 20%

כיתה יב' – 60% (הציון מורכב מהממוצע של שני הנושאים הנלמדים בשנה זו)

פירוש הקריטריונים המרכיבים את הציונים בספרות המוסיקה ותולדותיה

1 ימי הביניים המוקדמים עד הבארוק

השתתפות בכיתה : התלמיד נדרש לגלות עניין רב בחומר הנלמד בכיתה תוך השתתפות פעילה הכוללת התייחסות לכל היצירות המושמעות בשיעורים הן בביצוע חי והן מתקליטורים. על התלמיד להתייחס לאופן הביצוע ולמרכיבים השונים ביצירות ובהם: מרקם, תזמור מבנה וכד'. חלק בלתי נפרד מהשתתפות התלמיד כרוכה בשירה מן הדף של יצירות ונגינת אלמנטים שונים כגון קישוטי רנסאנס קישוטי בארוק ואלתורים המבוססים על ז'אנרים שונים (פסלמודיה, שיר גרגוריאני וכד')

הכנת החומר: במהלך שנת לימודים מקבל התלמיד 20 שיעורי בית. שיעורים אילו כוללים: קריאה וסיכום של פרקי היסטוריה של המוסיקה מתקופות שונות, ניתוח יצירות שנלמדו בכיתה, עם קווים מנחים לניתוח. האזנה למגוון יצירות מן התקופה הנלמדת, והכנתן לזיהוי וניתוח בשיעור. הכנת החומר עוסקת בלימוד השוטף והתלמיד מתבקש להכין פרק מתוך יצירה.

הגשת עבודות: התלמיד נדרש להכין 4 עבודות בשנה. העבודות כוללות סיכום נושאים הקשורים לתולדות המוסיקה וניתוח יצירות. כדי לקבל ציון גבוה על התלמיד לסכם באופן מקורי רעיונות ומידע ממספר מקורות. עיקר העבודה הוא ניתוח היצירה ובו על התלמיד להציג את תובנתיו מן הסגנון בדרך המקורית ביותר. בהכנת העבודות נדרשת מן התלמידים הבנה והתייחסות לנושא רחב או לתקופה מסוימת מתוך ראייה כוללת של החומר הנלמד.

בחנים: 2 בחנים נערכים בשנה ובהם נדרש התלמיד להשיב על 2 שאלות, 4 מושגים ולזהות 3 יצירות. בשאלות יש לגלות בקיאות וכן חשיבה יצירתית. למשל: בהשוואה בין מלחינים מאותה תקופה או מתקופות שונות, על הדומה והשונה והמייצג כל תקופה ומלחין.

מבחנים: 3 מבחנים נערכים בשנה ובהם נדרש התלמיד להשיב על שאלה אחת גדולה. במרכזה הצגת מלחין מייצג תוך ניתוח והצגת יצירותיו בראיית רוחב ואורך, דהיינו הצגתו בהשוואה ליוצרים מתקופתו ובדרך שנייה ליוצרים מתקופות אחרות. 7 מושגים עליהם יש להשיב בקצרה ובאופן תמציתי וענייני. 7 יצירות לזיהוי אודותן יש לציין: שם המלחין, זמן חיבור (תקופה, סגנון), מבנה, תזמור.

התקופה הקלאסית

2 מבחנים מסכמים: לזהות את היצירה, המלחין, ומועד כתיבתה. להסבירה באמצעים ובאופן אותם תרגלנו בכתה. לענות על מס' שאלות הנוגעות לתוכן, למבנה, לסוגה (ז'אנר), למידום, למרקם, לתוכן הטקסט (במקרה של יצירות ווקאליות). שאלות השוואתיות לגבי אותן סוגות של מלחינים שונים מן התקופה.

התקופה הרומנטית

הכנת שיעורי בית – במהלך השנה מתבקשים התלמידים להכין לקראת השיעור ניתוחים וחומר רקע על המלחינים. **עבודה בבית –** על התלמידים להכין עבודה בה הם נדרשים לנתח ליד גרמני מתוך מחזור הטוחנת היפה מאת שוברט ע"פ פורמט שיובא בהמשך. עבודה אחת מוגשת ביב' והיא רחבת יריעה והכנתה דורשת התעמקות בחומר הנלמד.

מבחנים - במהלך שנת הלימודים מתקיימים 2 – 3 מבחנים בהם התלמידים נבחנים על הנושאים הבאים: שליטה מעמיקה בזיהוי וניתוח חלקי יצירות שנלמדו בכיתה (לדוגמא: נושא שני חלק ג' – ריקוד הרוחות בחלום ליל קיץ מאת מנדלסון)

זיהוי והבנה בסיסית ליצירות שנדרשו להאזנה בלבד.

שאלות הבנה מעמיקות וכוללות המסתמכות על אסטרטגיות חשיבה, מיומנות הבנה וניתוח הנלמד במהלך השיעורים. מיומנויות אלו נותנות כלים ועוזרות לתלמידים לנתח יצירה ולהתמודד עם הבנת הצורה, הרמוניה, מלודיה וכדומה וכן להביא בחשבון נושאים כמו אסטטיקה מוזיקאלית, סגנון וכו'. נושאים אלו נדרשים בצורה מרוכזת במטלת עבודה לבית בה התלמידים נדרשים לנתח ליד גרמני מתוך "הטוחנת היפה" מאת שוברט כמפורט בסעיף ו' – נספחים. מושגים.

מבוא למוסיקת המאה 20

מבחנים ובחנים - לזהות את היצירה, המלחין, ומועד כתיבתה. להסבירה באמצעים ובאופן אותם תרגלנו בכתה. לענות על מס' שאלות הנוגעות לתוכן, למבנה, לסוגה (ז'אנר), למדיום, למרקם, לתוכן הטקסט (במקרה של יצירות ווקאליות), ולביטוי וישום המושגים הרלבנטיים במוסיקת המאה ה-20

נספח 2- בבליוגרפיה

בפיתוח שמיעה וסולפז'

אירנה גלפנד, חוברות סולפז' לכיתות י", י"א
הינדמיט, פאול. דרכי תרגול לסולפז' וקצב.
לדוכין, ניקולאי מיכאלוביץ'. 1000 הכתבות.
אלקסייב, בלום. קורס הכתבות
פרידקין. הכתבות

פינדל, מרינה, עורכת. מילון שימושי למונחים במוסיקה. הוצאת המוסיקה אור-תו, כפר סבא.

Danhauser A., Lemoine L. ed. Solfège des Solfèges. Paris, France.

בהרמוניה

גלפנד אירנה – חוברת בתיאוריה אלמנטארית והרמוניה לכיתה י"

חוברת בהרמוניה לכיתה י"א

חוברת בהרמוניה לכיתה י"ב

מיכאל שנהב – סרטוני הרמוניה

באך, סבסטיאן יוהן. 371 כורלים. הוצאת ספרי מוסיקה פרום.

קטעי ניתוח מתקופת הבארוק ומתקופה הקלאסית

בספרות המוסיקה ותולדותיה

איבסן. פר גינט. תרגום לעברית: לאה גולדברג.

ברודסקי, עדה. הליד הגרמני ממוצארט עד מאהלר. הוצאת הקיבוץ המאוחד.

ברנהרד, אמיר, עורך. חוברת לתלמיד.

גומברייך, ארנסט. קורות האומנות.
גלוי, מאן עורכים. מוסיקה בכל הזמנים. ספרית מעריב.
גרדנויץ'. עולם הסימפוניה. הוצאת מסדה.
הד, שלמה, עורך. אופרה. הוצאת דביר.
ויינשטוק, הרברט. צייקובסקי- ביוגרפיה.
סטנלי, ג'ון. מוסיקה קלאסית. הוצאה לאור שבא.
שטוקנשמידט, הנס היינץ. המוסיקה של המאה 20. הוצאת עם עובד, 1968.
שליטא, עורך. אנציקלופדיה למוסיקה. הוצאת ספרים "יבנה".

Grout D.J, Palisca, C.V ed. *A History of Western Music*. W.W.Norton & Company. NY, London.

Kamian, Roger. *Music Appreciation*. Fourth Edition.

Kenedy, Michael, ed. *Oxford Dictionary*. Oxford University Press.

Morgan, Robert. *Twentieth Century Music*. W.W.Norton & Company, N.Y.

Sadie, Stanley ed. *The New Grove Dictionary*. Macmillan Press Ltd, London.

תקליטורים ופרטיטורות של יצירות המלחינים הנלמדות.

נספח 3 - דוגמא לעבודת בית:

הליד הגרמני – הטוחנת היפה (לספרות המוסיקה ותולדותיה- התקופה הרומנטית. המורה: אמיר ברנהרד)

- את העבודה יש להגיש בזוגות.
- בחירת שיר מתוך 20 שירי המחזור להוציא השירים הבאים: 1, 8, 10, 13, 16, 20.
- העבודה תוגש בגודל גופן 12, מרווח שורה וחצי ובגופן Times New Roman.
- מינימום שני עמודי A4.
- העבודה תוגש ע"פ סעיפי המשנה הבאים:
 - א. הקדמה/מבוא: 5%**
 - הקדמה לעבודה והסבר על הסיבות בבחירת השיר.
 - ב. ניתוח השיר: 15%**
 - 1. צילום הטקסט.
 - 2. מיקום השיר בתוך המחזור.
 - 3. ניתוח ספרותי קצר, ניתוח מבנה הטקסט באותיות עבריות – א, ב וכו'.
 - 4. הוספת אותיות המבנה על גבי צילום הטקסט.
 - 5. שירי המחזור מרובים בסימבוליקה, יש לחפש את הסיפור שמאחרי הסימבוליקה.
 - ג. כתיבת ציפיות: 5%**
 - כתיבת הציפיות לקראת שמיעת המוזיקה. יש לכתוב ציפיות בהתייחסות לאווירה, מלודיה, קצב בהתאם לנקודות לניתוח מוזיקאלי.
 - ד. ניתוח מוזיקאלי.**
 - 1. פרטיטורה: 15%**
 - 1. צילום הפרטיטורה.
 - 2. הוספת מספרי תיבות.
 - 3. סימון המבנה הספרותי באותיות עבריות בתוך הפרטיטורה מעל קו הזמר.
 - 4. הבנת הצורה וסימון אותיות מבנה הצורה בתוך הפרטיטורה באותיות A, B, C, פתיחה, סיום, בית 1, בית 2 וכו' מעל קו הזמר.
 - 5. סימון מרכזים טונליים מתחת לקו הפסנתר Am, G, וכו'.
 - 2. ניתוח מוזיקאלי. 50%**
 - א. נקודות לניתוח מוזיקאלי.**

1. מבנה וצורה (B , A) שיר בתים.
 2. מלודיה: מאפייני הנושא - מרווחים, מנעד, גובה צליל, כרומטיקה. מוטיב, פרזה, פריודה, אופי, אירה, אורך, מודוס.
 3. הרמוניה – מרכזים טונאליים, הרמוניה מדולטורית, תחנות הרמוניות.
 4. תפקיד הפסנתר.
 5. קשר בין טקסט ומוזיקה.
 6. קצב, תבניות קצב, טמפו.
 7. ארטיקולציה בתפקידי הפסנתר והזמר.
 8. דינמיקה.
 9. מרקם : פוליפוני, נ.עוגב, קנון, קונטרפונקט, הומופוני וכו'.
 10. קלימקס.
 12. אופי ואווירה.
- ניתן/יש לחבר כמה נקודות במהלך הניתוח. לדוגמא: מלודיה וקצב.
- ב. הניתוח** ילווה בדוגמאות מתוך היצירה ע"פ מספרי תיבות ובאותיות המבנה בפרטיטורה.
- ג.** יש לשים דגש על **הקשר בין טקסט ומוזיקה**.
- ד.** שימו לב בניתוח המלודיה למוטיבים מלודיים, מרווחים, ארפז' וכו'.
- ה.** יש לשים לב ל**תפקיד הפסנתר** המסמל לרוב את הנחל.
- ו.** יש להתמקד פחות ב**הסברים המוזיקאליים** ("הפסנתר עובר בבית השני מנגינת ארפז' לנקודת עוגב") ויותר ב**מדוע** ("המעבר לנקודת עוגב בבית השני מתאר את חשש הנחל מכאבו של הטוחן, המוקטן על המילה 'געגוע' מלמד על כאב ליבו של הטוחן וכו'").

ה. תאום צפיות. 5%

השוואה בין הציפיות בתחילת העבודה לפני הניתוח המוזיקאלי ולאחריו. ניתן להיעזר בטבלה. לדוגמא:

מס'	הנושא	ציפיות לפני הניתוח	ניתוח היצירה
1	מלודיה	מלודיה עליזה ושמחה	מלודיה עצורה וסטטית
2	הרמוניה	המלחין יבחר בבית ה 1 במז'ור ובבית ה 2 במינור.	הבית ה 1 במז'ור, הבית השני גם כן במז'ור.

ו. סיכום – 5%

נספח 4 - דוגמא לעבודת בית/חקר בהרמוניה (אירנה גלפנד)

מנדלסון "שיר ללא מילים" op. 19 מס' 2

כיתה י"ב

1. ציינו מהו סולם היצירה: _____ נק'1
2. מצאו את המודולציה וכתבו את המרכז הטונלי החדש: _____ נק'2
3. הסבירו מהו היחס בינו לבין סולם המוצא: _____ נק'1
4. באיזו תיבה חוזר סולם המוצא? _____ נק'2
5. לפניכם טבלה בה עליכם לרשום דרגות הרמוניות. סמנו מעל התיבה המתאימה את כניסתו של הסולם החדש ובצעו את הניתוח ביחס אליו: _____ נק'23

8	9	10	11	12	13	14	15
אקורד אחרון							

16	17	18	19	20	21	22

23	24	25	26	27	28	29

6. ציינו את:

א. אקורד ציר ותפקידיו בשני סולמות: _____ נק'3

ב. דומיננטות שניונית: מצאו מתוכן שתיים שיש ביניהן דמיון אקורדי וקשר פונקציונלי, הסבירו אותן:

7 נק'

ג. סוג הקדנצה שמסתיימת בתיבה 29: _____ 2 נק'

ד. ייחודיות הקדנצה בהתייחסות לאקורד האחרון כולל הסבר:

5 נק'

7. החל מתיבה 41 חוזר חומר מלודי התחלתי, אך בתיבה 49 מתרחש שינוי. נתחו ורשמו דרגות הרמוניות

בתיבות 49 – 64 המופיעות בטבלה: _____ 18 נק'

49	50	51	52	53	54	55	56

57	58	59	60	61	62	63	64

8. הסבירו את התרחשות ההרמונית/אמצעי הפיתוח בתיבות:

א. 54 - 50: _____ 6 נק'

ב. 60 - 57: _____ 4 נק'

ג. 58 – 57: _____ 4 נק'

9. ציינו באיזו תיבה לה מינור חוזר באופן חד משמעי, ללא ערעור: _____ 2 נק'

10. החל מסוף המתיבה 77 מתחילה קודה. נתחו ורשמו דרגות הרמוניות בתיבות המופיעות בטבלה: _____ 10 נק'

78	79	80	81	82	83	84	85-86	87-88	89-91

11. מסקנות: לפניכם מספרי התיבות בהן ישנן דוגמאות המצביעות על חשיבה הרמונית רומנטית של

10נק'

מנדלסון . והסבירו במה היא מתבטאת בכל אחת מהן:

18-19

23-24

29

49-50

81-84

85-86

87

עבודה מסוג זה ניתנת כעבודת בית כאשר התלמידים כבר ניתחו יצירות מוזיקאליות שונות והודרכו להתייחס לנקודות החשובות פרט לניתוח דרגות עצמן. לאחר בדיקת העבודות מתקיים דיון בנוגע לסעיפים שהתגלו כלא חד משמעיים או בעייתיים.

לאורך כיתה י"ב ניתנות 2 עבודות המתבצעות בכיתה (כורל, מיניאטורה) ו-2 כעבודות בית. אחת מהן היא להגשה.